

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

Evidenčné číslo: 103005/I/2018/36069194040297220

**ANALÝZA PODMIENOK POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB NA SLOVENSKU**

(Diplomová práca)

2018

Bc. Matúš Baran

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY**

**ANALÝZA PODMIENOK POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB NA SLOVENSKU**

(Diplomová práca)

Študijný program: Informačný manažment

Študijný odbor: Kvantitatívne metódy v ekonómii

Školiace pracovisko: Katedra štatistiky

Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Ľubica Šipková, PhD.

Bratislava 2018

Bc. Matúš Baran

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracoval samostatne a že som uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

(podpis študenta)

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcel pod'akovať vedúcej diplomovej práce doc. Ing. Ľubici Sipkovej, PhD. za cenné rady a pomoc pri vypracovaní tejto diplomovej práce.

Abstrakt

Baran Matúš: Analýza podmienok poskytovania sociálnych služieb na Slovensku. Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky. Katedra štatistiky. Vedúca diplomovej práce: doc. Ing. Ľubica Sipková, PhD. – Bratislava: FHI EU, 2018, 58 strán.

Cieľom tejto diplomovej práce je charakterizovať poskytovanie sociálnych služieb na území Slovenskej republiky aplikáciou štatistických, grafických a kvantitatívnych metód na momentovom ale aj kvantilovom základe, najmä deskriptívnych metód ako aj metód regresie a korelácie. Tieto štatistické metódy sú aplikované na príjmy a výdavky sociálnych zariadení súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb. Diplomová práca je rozdelená na päť kapitol a obsahuje 19 grafov, 6 tabuliek, 1 obrázok a 2 prílohy. Prvá kapitola je venovaná súčasnému stavu sociálnej problematiky na Slovensku ako aj historický vývoj sociálnej otázky. Prvá kapitola obsahuje aj stručnú charakteristiku sociálnej situácie v iných krajinách Európskej únie. V závere tejto kapitoly popisujeme databázu mikro údajov, ktorým sa budeme venovať v praktickej časti. V druhej kapitole definujeme primárny cieľ tejto práce ako aj jeho čiastkové ciele. Tretia kapitola je venovaná metódam, ktoré sú aplikované v práci. Hlavnými metódami sú kvantilové metódy, lineárna regresia a korelačná analýza. Na dosiahnutie výsledkov z týchto metód použijeme softvér Microsoft Office Excel a SAS Enterprise Guide. V štvrtej kapitole aplikujeme štatistické metódy na výberový súbor, ktorý sme dosiahli náhodným výberom. Kapitola je rozčlenená na viacero podkapitol podľa jednotlivých sledovaných rokov. Štatistickými znakmi na ktoré aplikujeme štatistické metódy sú príjmy a výdavky sociálnych zariadení. V piatej kapitole sumarizujeme výsledky a prijímame alebo zamietame nami stanovené hypotézy. Záver tejto práce je venovaný zhodnoteniu našich výsledkov.

Kľúčové slová: sociálne služby, sociálne zariadenie, príjmy sociálnych zariadení, výdavky sociálnych zariadení, kvantilové metódy, lineárna regresia, korelačná analýza

Abstract

Baran Matúš: An Analysis of the Conditions of Provision of Social Services in Slovakia. University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics. Department of Statistics. Supervisor of thesis: doc. Ing. Ľubica Sipková, PhD. - Bratislava: FHI EU, 2018, 58 pages.

The aim of this diploma thesis is to characterize the provision of social services in the territory of the Slovak Republic by application of statistical, graphical and quantitative methods on a momentum but also on a quantitative basis, especially descriptive methods as well as regression and correlation methods. These statistical methods are applied to the incomes and expenditures of social facilities related to the provision of social services. The thesis is divided into five chapters and contains 19 graphs, 6 tables, 1 picture and 2 attachments. The first chapter deals with the current state of social issues in Slovakia as well as with the historical development of the social issue. The first chapter also contains a brief description of the social situation in other countries of the European Union. At the end of this chapter we describe the database of micro data that we will deal with in the practical part. In the second chapter we define the primary aim of this work as well as its partial aims. The third chapter is devoted to the methods which are applied. The main methods are quantitative methods, linear regression and correlation analysis. We will use the Microsoft Office Excel and SAS Enterprise Guide to get results from these methods. In the fourth chapter we apply the statistical methods to the sample that we have obtained by random selection. The chapter is divided into several sub-chapters according to the monitored years. The statistical features to which we apply the statistical methods are the incomes and expenditures of social facilities. In the fifth chapter, we summarize the results and accept or reject the established hypotheses. The conclusion of this work is devoted to the evaluation of our results.

Keywords: social services, social facilities, incomes from social facilities, social facilities expenditures, quantitative methods, linear regression, correlation analysis

Obsah

ÚVOD	10
1 SÚČASNÝ STAV DANEJ PROBLEMATIKY	12
1.1 Vývoj sociálnej situácie na Slovensku a v zahraničí	12
1.2 Vymedzenie základných pojmov sociálnej oblasti	13
1.3 Sociálne služby na Slovensku	14
1.3.1 Druhy sociálnych služieb	14
1.3.2 Sociálne zariadenia	16
1.3.3 Financovanie sociálnych služieb	18
1.4 Sociálne služby v iných krajinách Európskej únie	21
1.4.1 Sociálne služby v Českej republike	22
1.4.2 Sociálne služby v Rakúsku	22
1.4.3 Sociálne služby v Taliansku	23
1.5 Ročný výkaz SOC1_01	24
2 CIEĽ PRÁCE	25
3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA	26
3.1 Kvantilová štatistika	26
3.2 Regresná analýza	27
3.2.1 Test štatistickej významnosti regresného koeficienta β_j	28
3.3 Korelačná analýza	28
4 VÝSLEDKY PRÁCE	30
4.1 Príjmy sociálnych zariadení na Slovensku za roky 2013 až 2015	30
4.1.1 Analýza príjmov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2013	31
4.1.2 Analýza príjmov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2014	35
4.1.3 Analýza príjmov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2015	39
4.2 Výdavky sociálnych zariadení na Slovensku za roky 2013 až 2015	43
4.2.1 Analýza výdavkov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2013	43
4.2.2 Analýza výdavkov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2014	45
4.2.3 Analýza výdavkov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2015	47
4.3 Lineárna regresia výdavkov od príjmov v roku 2015	49
4.4 Korelačná analýza výdavkov od príjmov v roku 2015	51
5 DISKUSIA	52
5.1.1 Sumarizácia výsledkov pre príjmy sociálnych zariadení na Slovensku za roky 2013 až 2015	52
5.1.2 Sumarizácia výsledkov pre výdavky sociálnych zariadení na Slovensku za roky 2013 až 2015	53
ZÁVER	54
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	56

PRÍLOHY	58
----------------------	-----------

ÚVOD

Sociálna situácia je jednou z hlavných otázok každého vyspelého štátu. Každý človek má právo viesť plnohodnotný život, ktorý by si mal zariadiť hlavne vlastným úsilím. Bohužiaľ v dnešnej dobe existujú prípady kedy sa človek dostane do nepriaznivej životnej situácie, v ktorej nedokáže viesť plnohodnotný život bez poskytnutia pomoci. V takýchto prípadoch je povinnosťou spoločnosti a štátu pomôcť ľuďom, ktorí sa ocitli v tejto situácii. Na území Slovenskej republiky je táto pomoc realizovaná hlavne prostredníctvom sociálnych služieb a sociálnych zariadení. Cieľom sociálnych služieb a zariadení je najmä pomôcť človeku opätovne sa začleniť do spoločnosti a napomôcť človeku viesť plnohodnotný život.

Cieľom tejto diplomovej práce je charakterizovať poskytovanie sociálnych služieb na území Slovenskej republiky aplikáciou štatistických, grafických a kvantitatívnych metód na momentovom ale aj kvantilovom základe, najmä deskriptívnych metód ako aj metód regresie a korelácie. Tieto štatistické metódy sú aplikované na príjmy a výdavky sociálnych zariadení súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb.

Diplomová práca je rozdelená na 5 hlavných kapitol. V prvej kapitole popisujeme súčasnú sociálnu situáciu na území Slovenskej republiky. Uvádzame definície základných pojmov sociálnej problematiky. Stručne charakterizujeme sociálne služby a sociálne zariadenia na Slovensku ako aj historický vývoj sociálnej situácie vo svete a na území Slovenskej republiky. V tejto kapitole taktiež stručne charakterizujeme sociálne situácie v iných krajinách Európskej únie a to konkrétne v Rakúsku, Taliansku a Českej republike. V závere prvej kapitoly charakterizujeme pravidelné ročné zisťovanie, ktoré sa uskutočňuje na území Slovenskej republiky, o sociálnych zariadeniach s ktorým budeme pracovať v aplikačnej časti.

V druhej kapitole stanovujeme primárny cieľ spolu s čiastkovými cieľmi na dosiahnutie primárneho cieľa tejto diplomovej práce. V tejto kapitole uvádzame aj 3 hypotézy stanovené na základe všeobecných poznatkov tejto problematiky.

V tretej kapitole uvádzame metodiku práce, v ktorej stručne popisujeme metódy použité pri výpočtoch v aplikačnej časti.

V štvrtej kapitole, ktorá obsahuje aplikačnú časť tejto diplomovej práce, prezentujeme naše výsledky práce, ktoré sme získali pomocou štatistických metód a analýz aplikovaných na príjmy a výdavky sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky. Príjmy a výdavky v tejto kapitole sú analyzované najmä z pohľadu jednotlivých krajov

Slovenska pomocou kvantilových mier polohy . V tejto kapitole taktiež analyzujeme príjmy a výdavky sociálnych zariadení z hľadiska ich štruktúry ale aj na základe aplikovania lineárnej regresie a korelačnej analýzy.

V poslednej kapitole uvádzame sumarizáciu nami získaných výsledkov z aplikačnej časti.

Údajovú základňu, na ktorú aplikujeme štatistické analýzy, tvoria údaje z pravidelného ročného zisťovania s názvom SOC1_01 – Ročný výkaz o zariadeniach sociálnych služieb a zariadeniach na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately, ktorý je oficiálne poskytnutý Štatistickým úradom Slovenskej republiky. Sledované obdobie sú roky 2013 až 2015.

Výsledky sú získané spracovaním údajov a interpretované s použitím softvérových systémov – Microsoft Office Excel a SAS Enterprise Guide.

1 SÚČASNÝ STAV DANEJ PROBLEMATIKY

V tejto kapitole sa venujeme opisu sociálnej situácii a jej historickému vývoju. Taktiež prehľadne opisujeme sociálnu situáciu na Slovensku, druhy, formy a financovanie sociálnych služieb na Slovensku. Dôležitú úlohu pri poskytovaní sociálnych služieb hrajú sociálne zariadenia. Sociálne zariadenia, ktoré sa nachádzajú na Slovensku, charakterizujeme v tejto kapitole. Pre lepšie porovnanie a vizualizáciu vývoja sociálnej situácie na Slovensku sú použité v tejto kapitole grafy na základe údajov zo Správy o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2013-2015. V tejto kapitole taktiež nájdeme aj charakteristiku sociálnych politík a sociálnych služieb, ktoré sú poskytované vo vybraných krajinách Európskej únie (Česká republika, Rakúsko a Taliansko) pre porovnanie so sociálnymi službami na Slovensku.

1.1 Vývoj sociálnej situácie na Slovensku a v zahraničí

Otázka riešenia nepriaznivej sociálnej situácie siaha do ďalekej histórie ľudstva. Prvé právne normy týkajúce sa vylepšenia sociálnej situácie a obyvateľov v núdzi sa objavili v 17. storočí. Tieto právne normy stanovovali obciam povinnosť pomáhať svojim práceneschopným obyvateľom ale aj chudobným občanom. Na základe týchto právnych noriem boli práceneschopným obyvateľom poskytnuté základné podmienky aby títo ľudia boli schopní prežiť v danom období. Medzi tieto základné podmienky patrili najmä nájdenie strechy nad hlavou a zabezpečenie minimálnej stravy na prežitie.

O pár rokov neskôr sa začali vytvárať ústavy rôzneho druhu pre týchto obyvateľov v núdzi. V dôsledku vojen a rôznych nezhôd, najväčšiu časť týchto obyvateľov tvorili siroty, starí ľudia a tuláci. Štát sa preto v tej dobe sústredil najmä na vytvorenie ústavov pre tieto skupiny ľudí, a preto sa začali zriaďovať sirotince, starobince ale aj blázince pre ľudí s duševnou poruchou.

Vývoj sociálnej situácie na Slovensku formoval hlavne vývoj v krajinách západnej Európy, najmä v Nemecku a Francúzsku. Na Slovensko sa riešenie tejto sociálnej otázky dostáva až v 19. storočí. V tomto období platilo hlavne to, že o chudobných ľuďoch by sa mala najviac postarať rodina. Taktiež sa začala poskytovať pomoc z verejných prostriedkov a rozvíjali sa aj sociálne zariadenia.

Po druhej svetovej vojne nastal veľký nárast životnej úrovne a sociálnych istôt. Taktiež stúpala vzdelanostná úroveň a kultúrna úroveň obyvateľstva, čo ovplyvnilo kvalitu

života. V 90. rokoch boli zriadené orgány štátnej správy, ktoré sa zaoberali sociálnou pomocou práceneschopným a chudobným obyvateľom štátu. V tomto období boli tiež zavedené nové princípy, ktoré boli všeobecne platné vo vyspelých krajinách Európy. Tieto princípy súvisia hlavne s demokratizáciou sociálnej správy a zmenou poskytovania sociálnych služieb človeku. Princípy boli ustanovené v zákone č. 135/1992 Z.z. o poskytovaní sociálnych služieb právnickými a fyzickými osobami z 26. februára 1992.

V súčasnosti zákon fungujúci na Slovensku, ktorý upravuje podmienky sociálnych služieb je zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách z 30. októbra 2008.

1.2 Vymedzenie základných pojmov sociálnej oblasti

Každý štát má svoj vlastný sociálny systém, ktorým sa snaží pomáhať svojim obyvateľom v núdzi. Tento sociálny systém, zastáva v každom štáte dôležitú úlohu sociálnej politiky.

„Sociálna politika je sústavné a cieľavedomé úsilie jednotlivých sociálnych subjektov vo svojom záujme udržať alebo dosiahnuť zmeny vo fungovaní alebo podporiť rozvoj svojho či iného sociálneho systému alebo sústavy nástrojov k realizácii svojej či inej sociálnej politiky.“¹ Za najhlavnejší nástroj sociálnej politiky na dosiahnutie rozvoja sociálneho systému môžeme pokladať sociálne zabezpečenie. „Pojem sociálne zabezpečenie možno definovať ako súhrn opatrení, prostriedkov, inštitúcií a zariadení, prostredníctvom ktorých sa riešia sociálne udalosti jednotlivcov alebo skupín. Ide o sociálne udalosti, ako je napr. staroba, choroba, úraz, strata živiteľa, tehotenstvo, materstvo, nezamestnanosť, hmotná núdza, sociálna núdza a pod.“² S pojmom sociálne zabezpečenie úzko súvisia sociálne služby.

„Hlavná klasifikácia sociálnych služieb vychádza zo zamerania na uspokojovanie základných životných potrieb (bývanie, strava, ošatenie), na podporu rodiny s deťmi, na podporu riešenia nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu, dovŕšenia dôchodkového veku, na riešenie krízovej situácie, na obnovu schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život resp. na prevenciu sociálneho vylúčenia.“³

¹ TOMEŠ, I. 2010. Úvod do teórie a metodologie sociální politiky. Praha: Portál, 2010. 440 s. ISBN 978-80-7367-680-3. (s. 29)

² KEČKÉŠOVÁ, M. 2005. Základy práva sociálneho zabezpečenia. Bratislava: Občianske združenie Sociálna práca, 2005. 180 s. ISBN 80-89185-15-0. (s. 8)

³ LEHOCZKÁ, L. 2011. Koncepcie sociálnych služieb. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, 2011. 131 s. ISBN 978-80-8094-955-6. (s. 24)

„Sociálne služby sa snažia pomáhať pri dosahovaní maximálneho stupňa sociálneho, duševného a telesného blahobytu tým, ktorí sú na pomoc iných odkázaní.“⁴

1.3 Sociálne služby na Slovensku

„Potrebu a dôležitosť sociálnych služieb si človek mnohokrát uvedomí až vtedy, keď sa ocitne v nepriaznivej sociálnej situácii, z ktorej sa nedokáže svojpomocne dostať.“⁵

V každom štáte sa nachádzajú obyvatelia, ktorí potrebujú pomoc. Z určitých dôvodov sa ocitli v situácii v ktorej si nedokážu zabezpečiť základné životné podmienky, a preto potrebujú pomoc. Táto pomoc by mala prísť hlavne zo strany štátu a nazýva sa sociálna pomoc, ktorá je poskytnutá obyvateľom prostredníctvom sociálnych služieb.

Zákon č. 448/2008 Z.z. platný na Slovensku definuje sociálne služby ako odborné činnosti, ktoré sú zamerané na:

- „prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.“⁶

1.3.1 Druhy sociálnych služieb

„Sociálne zabezpečenie je odpoveďou moderných spoločností na otázku zabezpečenia v najširšom zmysle. Základným cieľom sociálneho zabezpečenia je poskytnúť rodinám a jednotlivcom istotu, že úroveň a kvalita ich života sa nezníži, ak sa

⁴ GAŠPARÍKOVÁ, D. 2008. Sociálne zabezpečenie : Sociálna pomoc, sociálne poistenie a zamestnanosť. Bratislava: VŠZaSP sv. Alžbety, 2008. 95 s. ISBN 978-80-89271-41-2. (s. 25)

⁵ OLÁH, M. – IGLIAROVÁ, B. – BUJDOVÁ, N.: Sociálne služby. Bratislava: IRIS, 2013. 146 s. ISBN 978-80-89238-97-2

⁶ Zákon č. 448/2008 Z.z. o o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

ocitnú v rizikovej sociálnej či ekonomickej situácii. To znamená nielen uspokojovanie potrieb, ale predovšetkým prevenciu rizika a pomoc skupinám v situáciách, ktorým nebolo možné zabrániť. Preto sociálne zabezpečenie disponuje peňažnými dávkami, ale aj širokým diapazónom sociálnych služieb.“⁷

Sociálne služby môžeme rozdeliť do rôznych kategórií, no najčastejšie ich delíme podľa druhu, formy, rozsahu poskytnutej sociálnej služby. Dôležitými faktormi poskytovaných sociálnych služieb sú stupeň odkázanosti a nepriaznivá situácia, ktorá zapríčinila, že sa osoba dostala do situácie, že je odkázaná na sociálnu pomoc. Druhy sociálnych služieb môžeme rozdeliť na:

- sociálne služby uspokojujúce základné životné potreby,
- podpora rodín s deťmi,
- v prípade ťažkého zdravotného postihnutia,
- dovŕšenia dôchodkového veku,
- podporné služby.

Medzi sociálne služby, ktoré zabezpečujú uspokojenie základných životných potrieb môžeme zaradiť zariadenia ako útulky, nocľahárne alebo aj zariadenia núdzového bývania. Sociálne služby, ktoré zabezpečujú podporu rodín a detí môžeme definovať ako pomoc zosúladiť pracovný a rodinný život ako aj starostlivosť o dieťa. V prípade ťažkého zdravotného postihnutia, prípadne dovŕšenia dôchodkového veku sa osoby môžu obrátiť na služby ako napríklad zariadenia pre osoby, ktoré sú odkázané na pomoc pri bežných činnostiach, ktoré sú nevyhnutné pre život. Do tejto skupiny sociálnych služieb môžeme zaradiť aj opatrovateľské a prepravné služby či osobnú asistenciu. Do druhu s názvom podporné služby môžeme zaradiť služby ako jedálne, pracovne či strediská osobnej hygieny. Všetky tieto druhy sociálnych služieb môžu byť prepojené a navzájom spolupracovať v závislosti od situácie osoby.

Sociálne služby majú aj rôzne formy poskytovania. Formy závisia od nepriaznivej situácie osoby a od miesta, kde sa musí nachádzať. Sociálne služby podľa formy ich poskytovania delíme na:

- terénnu,
- ambulantnú,
- pobytovú,
- inú.

⁷ KAMANOVÁ, I.: Inštitucionalizované sociálne služby a kvalita života seniorov. Ružomberok: Edičné stredisko Pedagogickej fakulty, 2007, 87s. ISBN 978-80-8084-275-8. (s. 9)

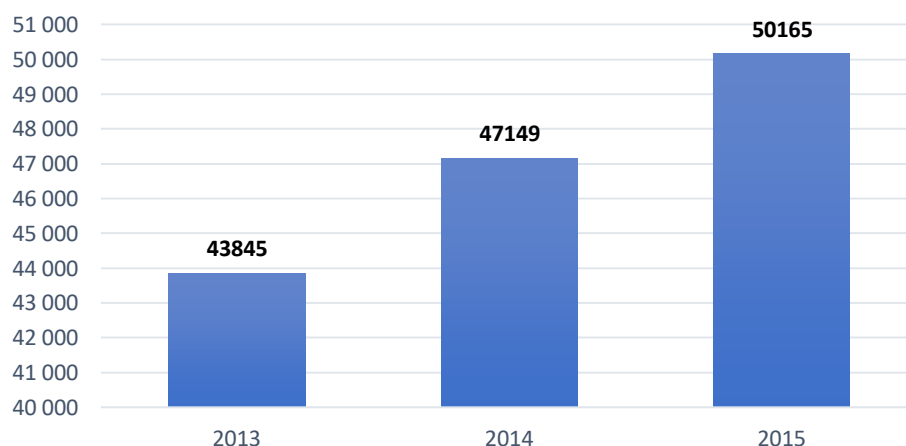
Terénna forma sociálnej služby sa poskytuje v prirodzenom prostredí osoby. Ambulantná forma je taká pri ktorej je osoba sprevádzaná do miesta poskytnutia služby. Pobytová forma poskytuje osobe ubytovanie a to krátkodobé alebo aj dlhodobé. Pod inou formou môžeme rozumieť napríklad poskytovanie sociálnej služby pomocou telefónu alebo iného komunikačného zariadenia.

1.3.2 Sociálne zariadenia

V súčasnosti môžeme chápať „sociálne zabezpečenie ako súhrnné označenie pre všetky sociálne inštitúcie poskytujúce občanom poradenstvo, ochranu, materiálne a peňažné plnenie, služby a azyl na uspokojenie ich sociálnych (spoločnosťou uznaných) potrieb.“⁸

Pre občanov, ktorí potrebujú sociálnu pomoc, boli na Slovensku zriadené sociálne zariadenia, ktoré poskytujú rôzne typy sociálnej pomoci. Vzrastajúci počet osôb potrebných sociálnu pomoc môžeme vidieť na grafe 1.1.

Graf 1.1 Počet osôb, ktorým bola poskytnutá sociálna pomoc za roky 2013-2015

Zdroj: grafické zobrazenie podľa údajov zo Správy o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2013-2015⁹

⁸ RIEVAJOVÁ, E. a kol.: Sociálne zabezpečenie. Bratislava: SPRINT, 2006. 272 s. ISBN 80-89085-62-8 (s. 11)

⁹ MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2018-04-19]. URL: <https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/vyskum-oblasti-prace-socialnych-veci-institut-socialnej-politiky/spravy-socialnej-situacii-obyvatelstva-slovenskej-republiky.html>

Na Slovensku sa nachádzajú tieto typy sociálnych zariadení poskytujúcich sociálne služby, pre osoby v nepriaznivej životnej situácii:

- nocľaháreň
- útulok
- domov na polceste
- zariadenie núdzového bývania
- zariadenie dočasnej starostlivosti o deti
- zariadenie podporovaného bývania
- zariadenie opatrovateľskej služby
- rehabilitačné stredisko
- domov sociálnych služieb
- špecializované zariadenie
- denný stacionár
- zariadenie pre seniorov

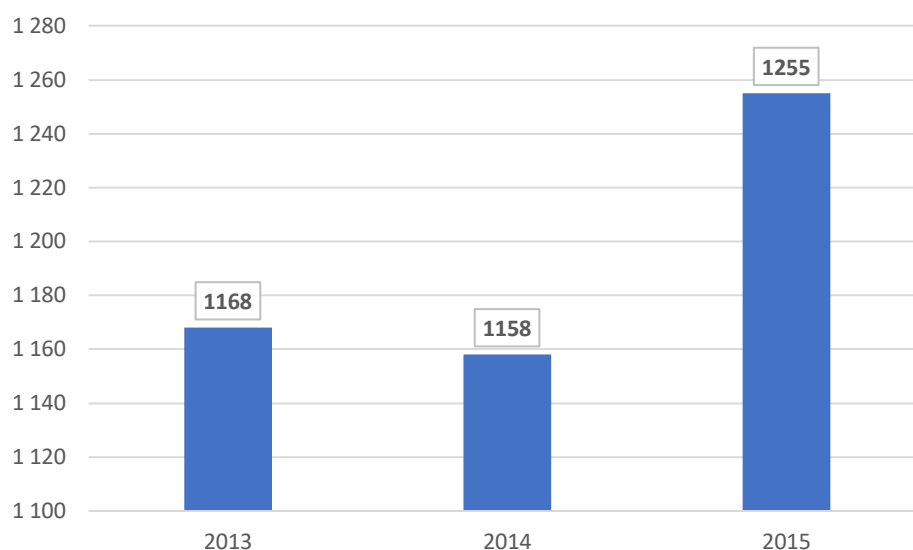
Domovy sociálnych služieb môžeme definovať ako miesta v ktorých sa poskytuje sociálna pomoc v pobytovej forme alebo ambulantnej forme po dobu kým osoba nedosiahne dôchodkový vek. Čo sa týka pobytovej formy tak v domovoch sociálnej služby sa nemôže poskytovať celoročné ubytovanie, ubytovanie sa poskytuje v týždenných intervaloch. V domovoch sociálnej služby platí, že v jednej budove tohto typu môže byť poskytnutá sociálna pomoc maximálne 40 osobám. Druhým najčastejším typom sociálneho zariadenia na Slovensku sú zariadenia pre seniorov. „V zariadeniach sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba:

- a) fyzickej osobe, ktorá dovърšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc,
- b) fyzickej osobe, ktorá dovърšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.“¹⁰

Vývoj počtu sociálnych zariadení na Slovensku môžeme vidieť a porovnať na nasledujúcom grafe 1.2.

¹⁰ KRIŠKOVÁ, A. Profesionálne opatrovateľstvo – úvod do teórie. 1. vyd. Martin: Osveta, 2010. 162 s. ISBN 978-80-8063-330-1.(s. 43)

Graf 1.2 Počet sociálnych zariadení na Slovensku za roky 2013-2015

Zdroj: grafické zobrazenie podľa údajov zo Správy o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2013-2015¹¹

1.3.3 Financovanie sociálnych služieb

Financovanie sociálnych služieb je jednou z najdôležitejších otázok každej sociálnej politiky štátu. Prostriedky a možnosti financovania hľadá štát ale aj samotné zariadenia aby mohli pomáhať ľuďom, ktorý sociálnu pomoc nevyhnutne potrebujú. Z nedostatku financií vyplýva pokles kvality poskytovaných služieb v jednotlivých zariadeniach, a preto sa neustále hľadajú nové spôsoby financovania týchto sociálnych zariadení. Dôležitou formou pomoci býva aj pomoc rodiny, blízkych alebo aj kamarátov. V poslednej dobe sa začínajú do popredia dostávať nové formy financovania sociálnych služieb. Medzi takéto formy financovania radíme viaczdrojové financovanie alebo aj sociálne podnikanie, či komunitné práce. Viaczdrojové financovanie môžeme chápať ako vytvorenie podmienok pre dlhodobú udržateľnosť kvality sociálnych služieb. Princíp viaczdrojového financovania je v tom rozdeliť poplatky na dve časti. Štát financuje prvú časť, ktorá je určená podľa stupňa odkázanosti osoby, ktorá potrebuje danú sociálnu službu. Druhá časť je financovaná vyššími územnými celkami, mestami ale aj samotnými osobami, ktoré prijímajú danú sociálnu službu. Napriek všetkým formám a možnostiam

¹¹ MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2018-04-19]. URL: <https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/vyskum-oblasti-prace-socialnych-veci-institut-socialnej-politiky/spravy-socialnej-situacii-obyvatelstva-slovenskej-republiky.html>

financovania zostáva najhlavnejším a najväčším sponzorom štát. V tabuľke 1 môžeme vidieť príspevky pre jednotlivé typy sociálnych zariadení na Slovensku.

Tabuľka č.1: Finančné príspevky pre jednotlivé typy sociálneho zariadenia

Druh sociálneho zariadenia	Výška príspevku na jedno miesto na mesiac (v €)	Výška príspevku na jedno miesto na rozpočtový rok (v €)
nocľaháreň	120	1440
útulok	120	1440
domov na polceste	150	1800
zariadenie núdzového bývania	150	1800
zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	180	2160
zariadenie podporovaného bývania	200	2400
zariadenie pre seniorov	320	3840
zariadenie opatrovateľskej služby	320	3840
rehabilitačné stredisko	184	2208
domov sociálnych služieb	330	3960
špecializované zariadenie	330	3960
denný stacionár	184	2208

Zdroj: Príloha č. 4a k zákonu č. 448/2008 Z.z. v znení zákona č. 50/2012 Z.z. ,

Výška finančného príspevku na financovanie sociálnej služby v zariadení zriadenom alebo založenom obcou alebo obci, ktorá poskytuje sociálnu službu v zariadeniach, podľa druhu sociálnej služby na mesiac a na rozpočtový rok.

Sociálne služby môžu byť poskytované verejným poskytovateľom alebo neverejným poskytovateľom. Oba tieto typy majú odlišné formy financovania.

„Sociálne služby poskytované verejným poskytovateľom môžu byť financované:

- z rozpočtu verejného poskytovateľa sociálnej služby,
- z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby,
- z prostriedkov prijatých na základe písomnej darovacej zmluvy,
- z prostriedkov združenia obcí, združenia vyšších územných celkov a združenia osôb,
- z výsledku hospodárenia z vedľajšej činnosti, ktorú vykonávajú zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti alebo zakladateľskej pôsobnosti obce alebo vyššieho územného celku s jeho súhlasom,
- z príjmu zo sociálneho podniku,
- z iných zdrojov.“¹²

„Sociálne služby poskytované neverejným poskytovateľom môžu byť financované:

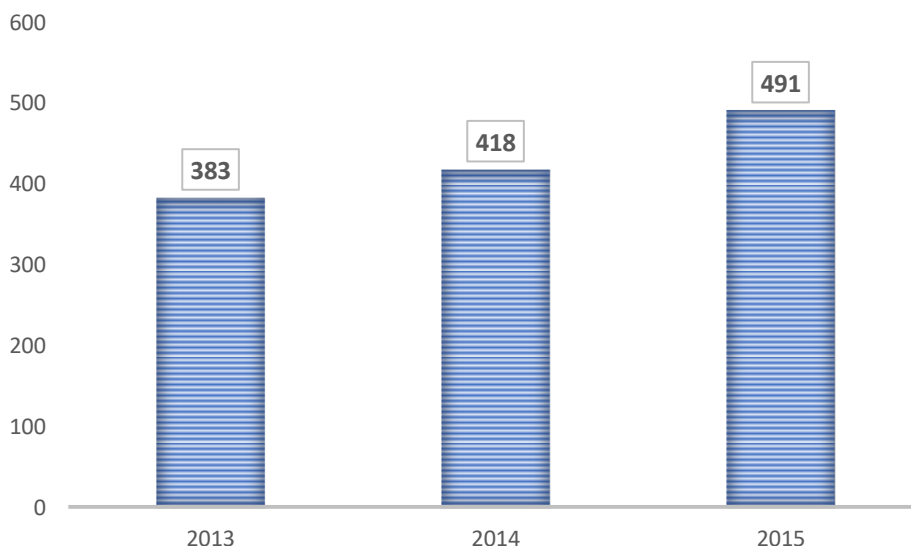
- z finančného príspevku pri odkázanosti osoby na pomoc inej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a z finančného príspevku na prevádzku za podmienok ustanovených zákonom,
- z úhrad za sociálne služby od prijímateľa sociálnej služby na základe zmluvy o poskytovaní sociálnej služby,
- z vlastných zdrojov neverejného poskytovateľa sociálnej služby,
- z prostriedkov prijatých na základe písomnej darovacej zmluvy,
- z výsledku hospodárenia z podnikateľskej činnosti, ktorú vykonáva neverejný poskytovateľ sociálnej služby, po zdanení daňou z príjmov,
- zo zisku zo sociálneho podniku,
- z iných zdrojov.“¹³

¹² Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby. [online]. [cit. 2017-12-26]. URL: <<https://www.slovensko.sk/sk/agendy/agenda/financovanie-socialnych-sluzieb/>>

¹³ Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby. [online]. [cit. 2017-12-26]. URL: <<https://www.slovensko.sk/sk/agendy/agenda/financovanie-socialnych-sluzieb/>>

Na nasledujúcom grafe môžeme vidieť neustály rast poskytovania sociálnych služieb, neverejnými poskytovateľmi.

Graf 1.3 Počet neverejných poskytovateľov sociálnych služieb za roky 2013 - 2015

Zdroj: grafické zobrazenie podľa údajov zo Správy o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za roky 2013-2015¹⁴

1.4 Sociálne služby v iných krajinách Európskej únie

Vo všeobecnosti môžeme pokladať každý štát Európskej únie za sociálny štát. Všetky členské štáty Európskej únie spolupracujú aby zabezpečili vhodné sociálne podmienky pre obyvateľov všetkých členských krajín. Koordinácia sociálnych systémov jednotlivých členských krajín je jednou z hlavných otázok Európskej únie.

V nasledujúcej časti sa pozrieme na typy sociálnych služieb a zákony, ktoré ich upravujú v niektorých krajinách Európskej únie. Vo všeobecnosti sa typy a druhy týchto sociálnych služieb nemenia skôr sa môžu líšiť v kvalite a rozsahu poskytovania jednotlivých sociálnych služieb.

¹⁴ MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2018-04-19]. URL: <https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/vyskum-oblasti-prace-socialnych-veci-institut-socialnej-politiky/spravy-socialnej-situacii-obyvatelstva-slovenskej-republiky.html>

1.4.1 Sociálne služby v Českej republike

Zákon upravujúci sociálne služby v Českej republike je zákon č. 108/2006 Sb. o sociálnych službách. Celkovo sa delí na 11 častí a zameriava sa najmä na tieto oblasti sociálnych služieb:

- definovanie foriem a druhov poskytovaných sociálnych služieb na území Českej republiky,
- definovanie sociálnych zariadení existujúcich na území Českej republiky,
- príspevky na jednotlivé sociálne služby
- financovanie sociálnych služieb
- predpoklady pre výkon sociálnych služieb
- predpoklady pre povolanie – sociálny pracovník

Medzi základné činnosti, ktoré patria pod sociálne služby patria najmä zabezpečenie stravy a domova ale aj vzdelávacie, poradenské a terapeutické činnosti. Sociálne služby v Českej republike zahŕňajú poskytovanie:

- sociálneho poradenstva – cieľom je poskytnúť osobe odborné rady na riešenie jej nepriaznivej situácie
- sociálnej starostlivosti – zaistenie osobe v nepriaznivej sociálnej situácii, čo najvyššiu mieru sebestačnosti a zapojenia sa do spoločnosti
- sociálnej prevencie – snaha zabrániť vyčleneniu osoby zo spoločnosti z určitých dôvodov

1.4.2 Sociálne služby v Rakúsku

V Rakúsku zostáva princíp sociálnych služieb ich druhy a formy do veľkej miery rovnaký ako aj v Slovenskej a Českej republike. Pri detailnom pohľade na sociálnu politiku v Rakúsku môžeme nájsť podobnosti so Slovenskou alebo Českou republikou. Hlavným rozdielom je rozsah poskytovania týchto služieb a najviac viditeľný je rozdiel pri poskytovaní sociálnych služieb pre seniorov. V Rakúsku sú pre seniorov zriadené rôzne typy sociálnych zariadení, ktoré zabezpečujú seniorom vysokú úroveň starostlivosti a pomoci. Tieto zariadenia seniorom poskytujú:

- trávenie času so svojimi rovesníkmi v domovoch dôchodcov

- opatrovateľské a zdravotnícke služby, ktoré kladú dôraz na individuálne potreby jednotlivých seniorov
- zlepšenie kvality života seniorov a začlenenia sa do spoločnosti
- špeciálnu a odbornú starostlivosť pre seniorov trpiacich Parkinsonovou alebo Alzheimerovou chorobou
- zachovanie a zlepšenie kognitívnych schopností

V porovnaní so Slovenskom sú tieto služby pre seniorov oveľa viac finančne podporované. Okrem finančného hľadiska sa služby poskytované v Rakúsku líšia aj tým, že kladú oveľa väčší dôraz na potreby jednotlivca. Opatrovateľské služby v Rakúsku zahŕňajú 24 hodinovú nepretržitú starostlivosť pri ktorej je o seniora postarané na základe jeho osobných potrieb.

1.4.3 Sociálne služby v Taliansku

Zákon upravujúci sociálne služby v Taliansku je zákon č. 328/2000 pre realizáciu integrovaného systému sociálnej intervencie a služieb. Tento systém predstavuje v Talianskej sociálnej politike „predchádzanie, znižovanie alebo odstraňovanie príčin a situácií utrpenia, chudoby a nedostatku, ako aj prostriedky pomoci a opatrení koordinovaných s aktívnou politikou trhu práce, odbornou prípravou a politikou zdravotníctva.“¹⁵ V Taliansku sú aj iné formy starostlivosti s ktorými sa na Slovensku nestretávame alebo sú veľmi málo využívané. Konkrétne ide o:

- paliatívnu starostlivosť – starostlivosť o zomierajúcich
- rezidenčná starostlivosť – v inštitucionálnych zariadeniach
- monitoring – pomocou komunikačných zariadení

¹⁵ JUHÁSOVÁ, A. a kol. 2011. Komparácia sociálnych služieb v Českej republike, v Slovenskej republike a v Talianskej republike. Nitra: Effeta, 2011. 319 s. ISBN 978-80-89245-23-9

1.5 Ročný výkaz SOC1_01

Každý rok vykonáva Štatistický úrad Slovenskej republiky štatistické zisťovanie údajov týkajúcich sa sociálnej situácie na území Slovenskej republiky. Výsledkom tohto zisťovania je výkaz s názvom SOC1_01 – Ročný výkaz o zariadeniach sociálnych služieb a zariadeniach na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately.

Hlavným cieľom tohto výkazu je poskytnúť prehľad o sociálnej situácii a o jednotlivých sociálnych zariadeniach fungujúcich na území Slovenskej republiky. Medzi ukazovatele tohto výkazu patria:

- počet sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky
- počet obyvateľov v sociálnych zariadeniach v závislosti od veku
- počet sťažností
- počet dní prevádzky v zariadeniach sociálnych služieb
- kapacity zariadení
- príjmy zariadení
- výdavky zariadení
- informácie o zamestnancoch v zariadeniach

Tieto informácie využíva štatistický úrad na analýzu sociálnej situácie na území Slovenskej republiky a na porovnanie s ostatnými krajinami, či už v rámci Európskej únie ale aj ostatných krajín sveta. Výsledky tohto ročného štatistického zisťovania poskytujú prehľad o aktuálnej sociálnej situácii na Slovensku.

V praktickej časti budeme analyzovať poskytovanie sociálnych služieb na základe ukazovateľov z jednotlivých zisťovaní za roky 2013 až 2015.

2 CIEĽ PRÁCE

Cieľom tejto diplomovej práce je charakterizovať poskytovanie sociálnych služieb na území Slovenskej republiky aplikáciou štatistických, grafických a kvantitatívnych metód na momentovom ale aj kvantilovom základe, najmä deskriptívnych metód ako aj metód regresie a korelácie. Tieto štatistické metódy sú aplikované na príjmy a výdavky sociálnych zariadení súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb. Cieľ bude realizovaný na základe oficiálnych údajov poskytnutých Štatistickým úradom Slovenskej republiky. Tieto údaje budú tvoriť údajovú základňu pre výpočty a porovnania v praktickej časti diplomovej práce. Za základné ukazovatele budeme pokladať príjmy a výdavky, ktoré budeme analyzovať na základe rôznych hľadísk. Údaje, ktoré budeme používať predstavujú situáciu na Slovensku za obdobie od roku 2013 až po rok 2015.

Základným faktorom pre splnenie primárneho cieľa je splnenie nasledovných čiastkových cieľov:

1. Popísať aktuálnu sociálnu situáciu, zákon upravujúci sociálne služby a základný popis sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky.
2. Charakterizovať štruktúru príjmov a určiť príjmy na osobu v sociálnych zariadeniach v jednotlivých krajoch na Slovensku v sledovanom období troch rokov 2013 až 2015.
3. Charakterizovať štruktúru výdavkov a určiť výdavky na osobu v sociálnych zariadeniach v jednotlivých krajoch na Slovensku v sledovanom období troch rokov 2013 až 2015.
4. Overiť nasledovné hypotézy:

Hypotéza č.1: Najväčším zdrojom príjmov pre jednotlivé sociálne zariadenia na Slovensku v sledovanom období troch rokov 2013 až 2015 boli príjmy z rozpočtu samosprávneho kraja.

Hypotéza č.2: Najväčšie výdavky v sledovanom období od roku 2013 až 2015 mali sociálne zariadenia na mzdy pre zamestnancov.

Hypotéza č.3: Najvyššie priemerné príjmy na osobu v sledovaných rokoch 2013 až 2015 mali sociálne zariadenia v Bratislavskom kraji.

3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA

V metodickej časti sa venujeme kvantilovej štatistike a lineárnej regresii. V praktickej časti použijeme obe tieto štatistické metódy na analýzu príjmov a výdavkov sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky za roky 2013 až 2015. Pre analýzu zvolíme dva štatistické znaky. Prvým z nich sú príjmy sociálnych zariadení na osobu. Pre výpočet týchto príjmov použijeme vzťah (1.1).

$$\text{Príjmy na osobu} = \frac{\text{Celkové príjmy}}{\text{Počet obyvateľov}} \quad (1.1)$$

Druhým zo sledovaných štatistických znakov budú výdavky sociálnych zariadení na osobu. Pre výpočet týchto výdavkov použijeme vzťah (1.2).

$$\text{Výdavky na osobu} = \frac{\text{Celkové výdavky}}{\text{Počet obyvateľov}} \quad (1.2)$$

3.1 Kvantilová štatistika

Kvantilová štatistika, zaoberajúca sa kvantilovým modelovaním patrí do oblasti štatistickej indukcie. „Štatistická indukcia je súbor metód poskytujúcich veľmi pravdepodobné a spoľahlivé informácie o rozdelení pravdepodobnosti znaku X a o jeho parametroch v základnom súbore na základe zovšeobecnenia výsledkov získaných deskriptívnou analýzou údajov $x_1, x_2 \dots x_i, \dots x_n$, zistených vo výberovom súbore rozsahu n .“¹⁶

Jednou zo základných štatistických mier je kvantil. „Kvantily sú také reálne číselné hodnoty, ktoré rozdeľujú rad vzostupne usporiadaných hodnôt štatistického znaku X na niekoľko (symbolicky) alfa rovnako početných častí.“¹⁷

Kvantilovú štatistiku môžeme rozdeliť na dva druhy a to induktívnu a deskriptívnu štatistiku. Podrobnejšie si popíšeme iba deskriptívnu kvantilovú štatistiku, ktorú budeme používať v aplikačnej časti práce.

¹⁶ PACÁKOVÁ, V. 2015. Štatistická indukcia pre ekonómov a manažérov. Bratislava: WOLTERS KLUWER, 2015. 368 s. ISBN 978-80-8168-081-6.

¹⁷ PACÁKOVÁ, V. a kol.: Štatistické metódy pre ekonómov. Bratislava : Iura Edition, 2009. 405 s. ISBN 978-80-8078-284-9

„Úlohou deskriptívnej štatistiky je vytvorenie prehľadu o získaných údajoch, ktoré samé o sebe predstavujú neprehľadnú zmes čísel, prípadne aj písmen.“¹⁸ S týmto problémom nám napomáhajú kvantilové charakteristiky. Poznáme viaceré druhy kvantilových charakteristik – polohy, variability, šikmosti a špicatosti. V aplikačnej časti práce budeme používať kvantilové charakteristiky polohy a to konkrétne kvartily.

Hodnota dolného kvartilu nám hovorí o tom, že 25% hodnôt v štatistickom súbore má menšiu alebo rovnakú hodnotu ako je hodnota dolného kvartilu. Dolný kvartil môžeme nazvať aj 0,25 - kvantilom alebo 25. percentilom.

Medián je jedným z najznámejších kvantilov. Hodnota mediánu predstavuje strednú hodnotu usporiadaného štatistického súboru. Hovorí nám o tom, že polovica hodnôt v štatistickom súbore sa nachádza pod hodnotou mediánu.

Hodnota horného kvartilu nám hovorí o tom, že 75% hodnôt v štatistickom súbore má menšiu alebo rovnakú hodnotu ako je hodnota horného kvartilu. Horný kvartil môžeme označovať aj 0,75 - kvantilom alebo aj 75. percentilom.

3.2 Regresná analýza

V štatistike ale aj v iných vedných disciplínach sa zvyknú sledovať viaceré premenné, ktoré vstupujú do rôznych druhov analýz. Medzi týmito premennými obvykle bývajú určité vzťahy, ktoré sa snažíme zistiť pomocou viacrozmerných štatistických metód. Medzi štatistické metódy, ktoré sú často využívané v praxi, patrí korelačná a regresná analýza.

„Regresná analýza predstavuje súhrn štatistických metód a postupov, slúžiacich na štúdium vzájomných vzťahov medzi dvoma alebo viacerými premennými (najčastejšie číselnými), prostredníctvom regresného modelu.“¹⁹ Jednoduchý lineárny regresný model môžeme zapísať pomocou rovnice v tvare:

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 * x_i + \varepsilon_i \quad (1.3)$$

¹⁸ KUDLIČKA, J. Štatistické metódy. In ŽIAKOVÁ K. et al. Ošetrovatelstvo: Teória a vedecký výskum. Martin : Vydavateľstvo Osveta, 2009, s. 229-252.

¹⁹ PACÁKOVÁ, V. a kol.: Štatistické metódy pre ekonómov. Bratislava : Iura Edition, 2009. 405 s. ISBN 978-80-8078-284-9 (s.180)

„Parameter β_0 regresného modelu sa nazýva lokujúca konštanta. Interpretuje sa ako podmienená stredná hodnota závislej premennej Y za predpokladu, že hodnota vysvetľujúcej premennej X sa rovná nule. Lokujúca konštanta niekedy nemá logickú interpretáciu a určuje len postavenie regresnej priamky v rovine (priesečník priamky s osou y). Parameter β_1 sa nazýva regresný koeficient. Je smernicou regresnej priamky a určuje, aký prírastok ($\beta_1 > 0$) alebo úbytok ($\beta_1 < 0$) strednej hodnoty závislej premennej Y zodpovedá jednotkovému prírastku nezávislej premennej X. Regresný koeficient je nositeľom informácie o priebehu štatistickej závislosti. Ak β_1 nadobúda kladné hodnoty, medzi premennými X a Y je priama lineárna závislosť.“²⁰

3.2.1 Test štatistickej významnosti regresného koeficienta β_j

V tomto teste sú stanovené dve hypotézy. Hypotéza H_0 predpokladá, že regresný koeficient nie je štatisticky významný. Hypotéza H_1 predpokladá, že regresný koeficient je štatisticky významný.

Testovacia charakteristika:

$$t = \frac{b_1}{s_{b1}} \quad (1.4)$$

Ak je hodnota tejto testovacej charakteristiky v oblasti zamietnutia nulovej hypotézy, môžeme predpokladať, že medzi nezávislou premennou X a závislou premennou Y je závislosť.

3.3 Korelačná analýza

„Korelačná analýza umožňuje merať intenzitu lineárneho vzťahu (tesnosť závislosti) medzi premennými. Techniky regresnej a korelačnej analýzy úzko súvisia. Korelácia je často užitočným nástrojom pri interpretácii regresie.“²¹

Jedna zo základných charakteristík korelačnej analýzy je párový koeficient korelácie. Okrem párového koeficientu poznáme aj párový koeficient determinácie, ktorý je vlastne druhou mocninou párového koeficientu.

²⁰ PACÁKOVÁ, V. a kol.: Štatistické metódy pre ekonómov. Bratislava : Iura Edition, 2009. 405 s. ISBN 978-80-8078-284-9 (s.185)

²¹ TEREK, M. a kol.: Hĺbková analýza údajov. Bratislava : Iura Edition , 2010. 257 s. ISBN 978-80-8078-336-5 (s.155)

„Párový koeficient korelácie meria obojstrannú lineárnu závislosť dvoch premenných a nadobúda hodnoty z intervalu $[-1;1]$.“²² Ak hodnota párového koeficientu je rovná nule, premenné nie sú lineárne závislé. Ak hodnota párového koeficientu je väčšia ako nula, premenné sú priamo lineárne závislé. V opačnom prípade ak je menší ako 0 hovoríme, že premenné majú nepriamy lineárny vzťah. Výberový párový koeficient korelácie, ktorý vyjadruje vzťah (1.5) predstavuje bodový odhad párového koeficientu korelácie. Tento výberový párový koeficient korelácie vypočítame ak kovarianciu, ktorá nám hovorí o tom či medzi premennými existuje závislosť, vydelíme smerodajnými odchýlkami premenných X a Y.

$$r_{xy} = \frac{cov\ xy}{s_x * s_y} \quad (1.5)$$

²² ŠOLTÉS, E.: Regresná a korelačná analýza s aplikáciami. Bratislava: IURA Edition, 2008. 285 s. ISBN 978-80-8078-163-7 (s.78)

4 VÝSLEDKY PRÁCE

V tejto kapitole sa budeme venovať podrobnejšej analýze poskytovania sociálnych služieb na území Slovenska. Štatistickým súborom, ktorý budeme analyzovať sú sociálne zariadenia. Na sociálne zariadenia sa môžeme pozerat' z rôznych hľadísk. Z viacerých štatistických znakov sme vybrali dva, ktoré budú pre analýzu kľúčové a to konkrétne príjmy a výdavky sociálnych zariadení na Slovensku. Pre podrobnejšiu analýzu rozdelíme jednotlivé príjmy a výdavky do kategórií aby sme mohli rozoznať z akého zdroja jednotlivé príjmy a výdavky pochádzajú. Pre lepšiu ilustráciu sociálnej situácie na Slovensku rozdelíme príjmy a výdavky do krajov v ktorých sa jednotlivé sociálne zariadenia nachádzajú. V rámci našej práce budeme analyzovať obdobie od roku 2013 až po rok 2015.

Údajová základňa je tvorená údajmi získanými Štatistickým úradom Slovenskej republiky formou Ročného výkazu o zariadeniach sociálnych služieb a zariadeniach na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately – SOC1_01²³.

4.1 Príjmy sociálnych zariadení na Slovensku za roky 2013 až 2015

Príjmy patria medzi hlavné finančné ukazovatele každého ekonomického subjektu, výnimkou nie sú ani sociálne zariadenia. Dôležitým faktorom pri príjmoch je zdroj z ktorého jednotlivé príjmy pochádzajú. Štruktúru celkových príjmov sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky predstavujú:

- neinvestičné dotácie
- dotácie na obstaranie dlhodobého majetku
- príjmy z rozpočtu obcí
- príjmy z rozpočtu samosprávnych krajov
- úhrady za starostlivosť
- sponzorské dary a verejné zbierky
- granty
- príjmy zo zdravotných poisťovní
- iné

²³ Kompletná databáza SOC1_01 nebola poskytnutá mimo SAFE-CENTRA Štatistického úradu Slovenskej republiky. Analýzy v tejto kapitole sú spracované na základe náhodného výberu zo základného súboru prostredníctvom SAS Enterprise Miner.

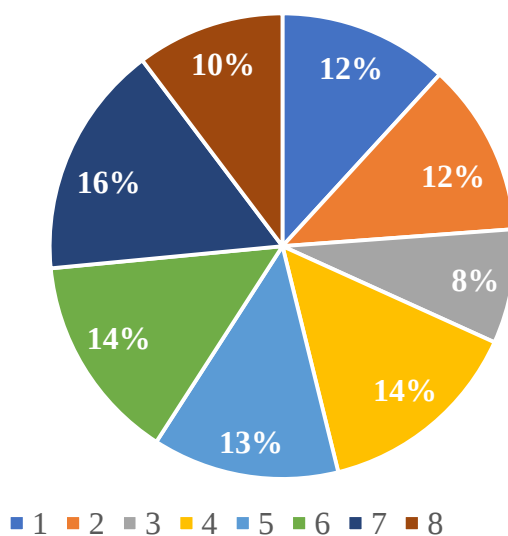
Súbor s ktorým budeme pracovať sme získali náhodným výberom z celkového súboru údajov. Tento náhodný súbor predstavuje 60% všetkých údajov zo základného súboru.

4.1.1 Analýza príjmov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2013

V roku 2013 celková databáza údajov predstavovala záznamy o 1428 sociálnych zariadeniach na území Slovenskej republiky. Zo základného súboru sa náhodným výberom vybralo do výberového súboru 60% údajov o zariadeniach, čo predstavuje 856 záznamov.

Do tohto výberového súboru bolo vybraných 101 zariadení z Bratislavského kraja, 103 z Trnavského kraja, 68 z Trenčianskeho kraja, 123 z Nitrianskeho kraja, 111 zo Žilinského kraja, 123 z Banskobystrického kraja, 139 z Prešovského kraja a 88 z Košického kraja.

Graf 4.1 Percentuálne členenie sociálnych zariadení podľa krajov za rok 2013

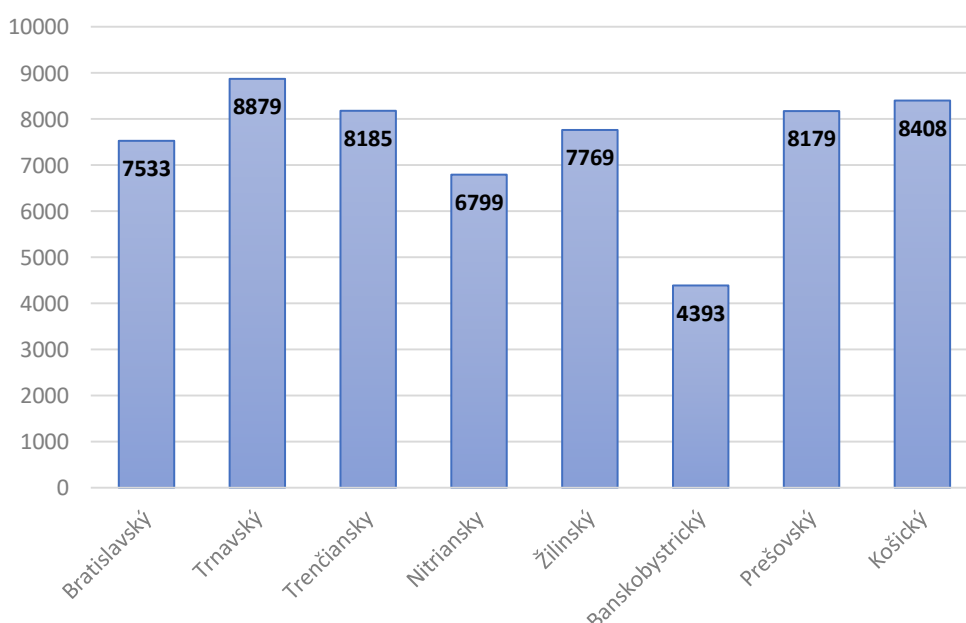
Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOC1_01. V grafe je použité číslovanie NUTS_3 stanovené Štatistickým úradom Slovenskej republiky na označovanie krajov: 1 – Bratislavský kraj, 2 – Trnavský kraj, 3 – Trenčiansky kraj, 4 – Nitriansky kraj, 5 – Žilinský kraj, 6 – Banskobystrický kraj, 7 – Prešovský kraj, 8 – Košický kraj.

Príjmy sociálnych zariadení na osobu za rok 2013

Pre podrobnejšiu analýzu sociálnej situácie medzi kraji na území, vypočítame príjmy na osobu v jednotlivých krajoch na území Slovenskej republiky. Pre tento výpočet použijeme vzťah (1.1).

Pre lepšiu interpretáciu výsledkov tohto vzťahu použijeme graf 4.2, popisujúci hodnotu príjmov na osobu v jednotlivých krajoch a tabuľku č.2, vysvetľujúcu kvantilové polohy týchto hodnôt.

Graf 4.2 Celkové príjmy na osobu v sociálnych zariadeniach, rozdelených podľa krajov za rok 2013

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOC1_01.

Na grafe 4.2 môžeme vidieť celkové príjmy na osobu v jednotlivých krajoch na území Slovenskej republiky za rok 2013. V Bratislavskom kraji predstavovali tieto príjmy na osobu 7 533 eur, v Trnavskom kraji 8 879 eur na osobu, v Trenčianskom kraji 8 185 eur na osobu, v Žilinskom kraji 7 769 eur na osobu, v Prešovskom kraji 8 179 eur na osobu a Košickom kraji 8 408 eur na osobu. Najmenšie príjmy boli v Nitrianskom kraji 6 799 eur na osobu a v Banskobystrickom kraji, kde príjmy na osobu v sociálnych zariadeniach predstavovali len 4 393 eur na osobu.

Tabuľka č.2 Kvantilové charakteristiky polohy príjmov na osobu v roku 2013

Kraj	Minimum	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil	Maximum
Bratislavský	19,54	4575,79	8431,56	12098,00	67600,00
Trnavský	398,67	5588,44	8892,98	11625,98	44733,33
Trenčiansky	892,26	4529,57	8341,00	11243,40	55036,69
Nitriansky	54,51	5142,71	6933,56	8867,25	109350,33
Žilinský	63,90	4175,91	7707,67	11839,84	146363,67
Banskobystrický	52,81	4591,24	7165,31	9311,46	78023,08
Prešovský	41,67	4047,00	7638,18	10122,00	78254,38
Košický	1266,13	4159,75	7495,94	10214,14	31959,00

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOCI_01.

Na základe výberového súboru, ktorý obsahoval 856 údajov, môžeme vidieť analýzu príjmov na osobu v jednotlivých krajoch na území Slovenskej republiky za rok 2013.

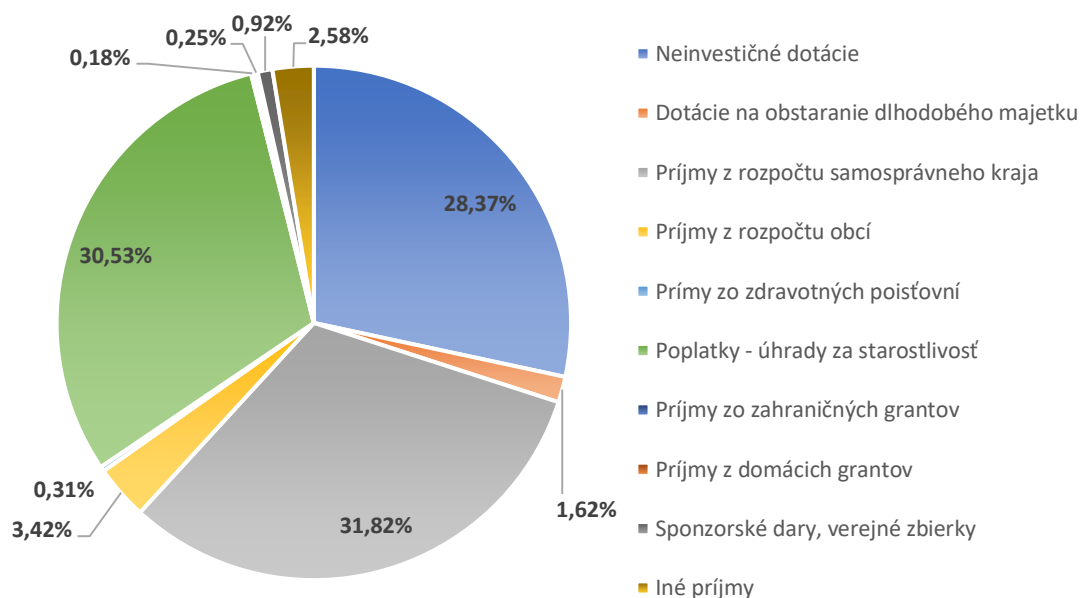
V Bratislavskom kraji najnižší príjem na osobu v sociálnom zariadení predstavoval iba 19,54 eur, čo je najnižší príjem na osobu v sociálnom zariadení v porovnaní s ostatnými kraji. Maximálny príjem na osobu v roku 2013 v Bratislavskom kraji bol 67 600 eur a polovica zariadení v tomto kraji nepresiahla hranicu 8 431,56 eur na osobu. V Trnavskom kraji najnižší príjem na osobu sociálneho zariadenia bol 398.67 eur a najvyšší príjem 44 733,33 eur. Polovica sociálnych zariadení nepresiahla hranicu príjmov 8 892,98 eur na osobu. V Trenčianskom kraji najnižší príjem na osobu bol 892,26 eur a najvyšší príjem na osobu 55 036,69 eur. Polovica sociálnych zariadení nepresiahla hranicu príjmov 8 341,00 eur na osobu.

Ak sa pozrieme na mediány týchto troch krajov, ktoré sa nachádzajú na západnom Slovensku, tak ich hodnoty sa pohybujú od 8 341,00 eur do 8 892,98 eur. V porovnaní s kraji na strednom a východnom Slovensku, ktorých mediány sa nachádzajú v rozmedzí od 6 933,56 eur až 7 707,67 eur, môžeme predpokladať o určitých rozdieloch v príjmoch na osobu sociálnych zariadení v závislosti od kraja v ktorom sa sociálne zariadenie nachádza. Najvyšší príjem na osobu bol v Žilinskom kraji a to konkrétne 146 363,67 eur, čo v porovnaní s ostatnými kraji predstavuje dvoj až trojnásobné zvýšenie, preto môžeme predpokladať prítomnosť extrémnych príjmov v Žilinskom kraji.

Štruktúra príjmov sociálnych zariadení za rok 2013

V tejto časti sa pozrieme na štruktúru príjmov sociálnych služieb a to konkrétne na zdroje z akých tieto príjmy pochádzajú. Percentuálne rozdelenie zdrojov z celkového počtu príjmov môžeme vidieť na grafe 4.3.

Graf 4.3 Štruktúra príjmov sociálnych zariadení za rok 2013

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOCI_01.

V roku 2013 najväčšiu časť zdrojov príjmov v sociálnych zariadeniach tvorili neinvestičné dotácie (28,37%), príjmy z rozpočtu samosprávnych krajov (31,82%) a poplatky za starostlivosť (30,53%). Spolu tieto príjmy predstavovali 90,72% všetkých príjmov pre sociálne zariadenia na území Slovenskej republiky.

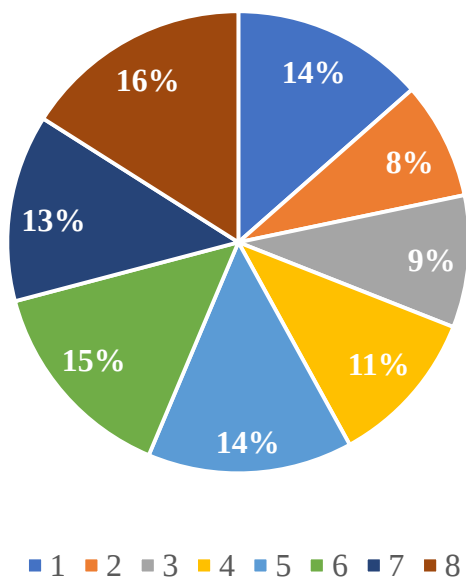
Zvyšná časť príjmov bola rozdelená v pomere: dotácie na obstaranie dlhodobého majetku (1,62%), príjmy z rozpočtu obcí (3,42%), príjmy zo zdravotných poisťovní (0,31%), príjmy zo zahraničných grantov (0,18%), príjmy z domácich grantov (0,25%), sponzorské dary a verejné zbierky (0,92%), iné príjmy (2,58%).

4.1.2 Analýza príjmov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2014

V roku 2014 celková databáza údajov predstavovala záznamy o 1604 sociálnych zariadeniach na území Slovenskej republiky. Zo základného súboru sa náhodným výberom vybralo do výberového súboru 60% údajov o zariadeniach, čo predstavuje 962 záznamov.

Do tohto výberového súboru bolo vybraných 130 zariadení z Bratislavského kraja, 79 z Trnavského kraja, 89 z Trenčianskeho kraja, 106 z Nitrianskeho kraja, 138 zo Žilinského kraja, 140 z Banskobystrického kraja, 129 z Prešovského kraja a 154 z Košického kraja.

Graf 4.4 Percentuálne členenie sociálnych zariadení podľa krajov za rok 2014

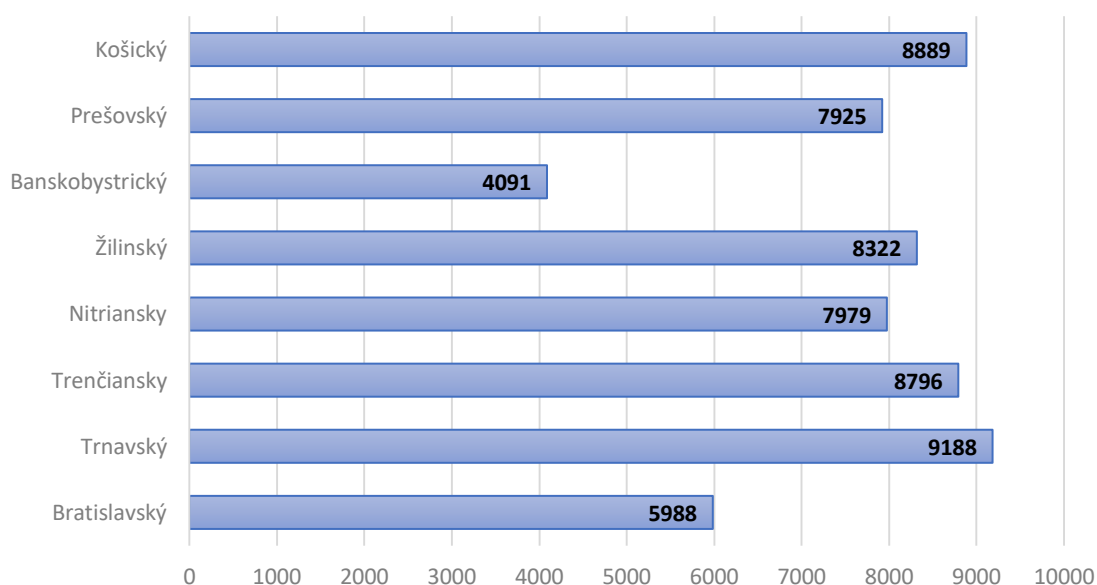

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOC1_01. V grafe je použité číslovanie NUTS_3 stanovené Štatistickým úradom Slovenskej republiky na označovanie krajov: 1 – Bratislavský kraj, 2 – Trnavský kraj, 3 – Trenčiansky kraj, 4 – Nitriansky kraj, 5 – Žilinský kraj, 6 – Banskobystrický kraj, 7 – Prešovský kraj, 8 – Košický kraj.

Príjmy sociálnych zariadení na osobu za rok 2014

V grafe 4.5 uvádzame hodnoty príjmov na osobu sociálnych zariadení za rok 2014. Pre ich výpočet sme použili vzťah (1.1).

Graf 4.5 Celkové príjmy na osobu v sociálnych zariadeniach, rozdelených podľa krajov za rok 2014

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOC1_01.

Na grafe 4.5 môžeme vidieť celkové príjmy na osobu v jednotlivých krajoch na území Slovenskej republiky za rok 2014. V Bratislavskom kraji predstavovali tieto príjmy na osobu 5 988 eur, v Trnavskom kraji 9 188 eur na osobu, v Trenčianskom kraji 8 796 eur na osobu, v Nitrianskom kraji 7 979 eur na osobu, v Žilinskom kraji 8 322 eur na osobu, v Prešovskom kraji 7 925 eur na osobu a Košickom kraji 8 889 eur na osobu. Najmenšie príjmy boli v Banskobystrickom kraji, kde príjmy na osobu v sociálnych zariadeniach predstavovali len 4 091 eur na osobu. Výrazne pod priemerom sa nachádzajú Bratislavský a Banskobystrický kraj. V Bratislavskom kraji prudko narástol počet osôb v sociálnych zariadeniach o takmer dvojnásobok (jedná sa o zariadenia, ktoré boli vybrané náhodným výberom do výberového súboru) v porovnaní s rokom 2013, to zapríčinilo výrazný pokles príjmov na osobu v tomto kraji. V Banskobystrickom kraji tak isto ako aj v roku 2013 tak aj v roku 2014, sledujeme výrazne najnižšie príjmy na osobu v sociálnych zariadeniach spomedzi všetkých krajov.

Tabuľka č.3 Kvantilové charakteristiky polohy príjmov na osobu v roku 2014

Kraj	Minimum	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil	Maximum
Bratislavský	17,14	3544,88	8862,12	16362,35	50735,33
Trnavský	19,57	7147,49	10793,40	16053,83	35921,82
Trenčiansky	341,74	5455,65	8763,14	17526,29	53555,41
Nitriansky	15,54	5315,83	8117,00	13393,66	85959,00
Žilinský	630,05	4316,86	8934,46	18047,41	80526,38
Banskobystrický	38,40	3716,94	8366,57	12778,50	24508,53
Prešovský	24,14	2810,94	8697,71	18154,50	50116,33
Košický	151,52	5095,24	8567,80	17083,55	32125,17

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOCI_01.

Na základe výberového súboru, ktorý obsahoval 962 údajov, môžeme vidieť analýzu (tabuľka č.3) príjmov na osobu v jednotlivých krajoch na území Slovenskej republiky za rok 2014.

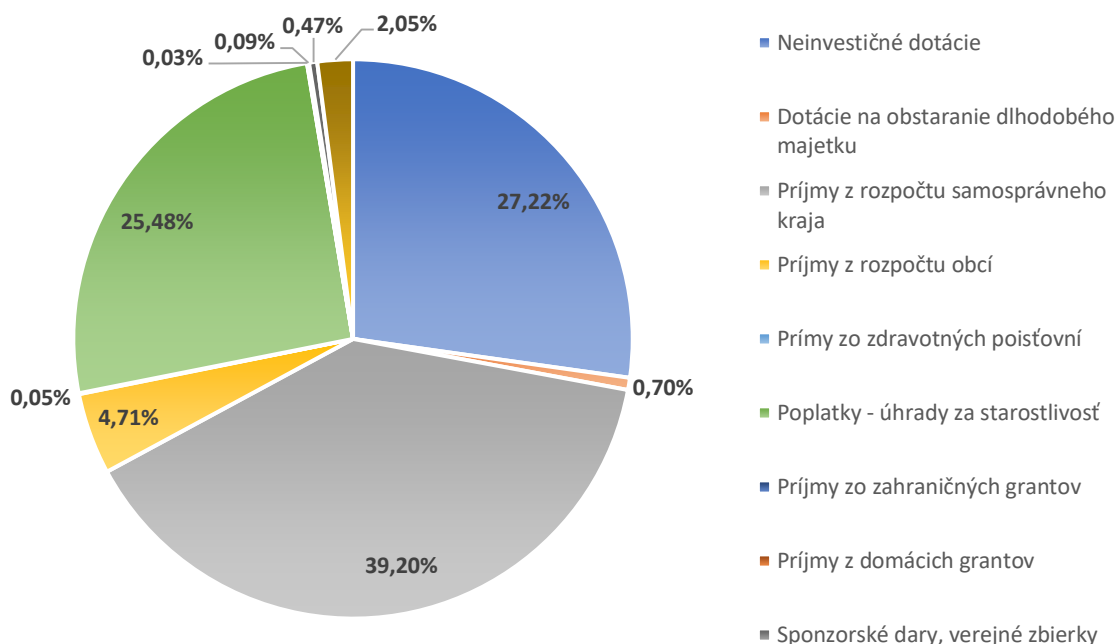
Najnižší príjem na osobu predstavoval 15,54 eur na osobu v Nitrianskom kraji. Môžeme predpokladať, že ide o veľmi malé sociálne zariadenie s nízkym počtom osôb v tomto sociálnom zariadení.

Ak sa pozrieme na mediány príjmov na osobu v jednotlivých krajoch za rok 2014, mediány sa nachádzajú v rozmedzí od 8 366,57 eur do 8 934,46 eur na osobu, iba v Trnavskom kraji sa medián dostal na hranicu 10793,40 eur na osobu. V Trnavskom kraji teda polovica sociálnych zariadení mala príjmy vyššie ako 10793,40 eur na osobu, ubytovanú v sociálnom zariadení.

Najvyššie príjmy na osobu v sociálnom zariadení boli 85 959,00 eur v Nitrianskom kraji a 80 562,38 eur v Žilinskom kraji. V porovnaní s ostatnými kraji na území Slovenskej republiky za rok 2014, rozdiel predstavoval viac ako 30 000 eur na osobu. V Nitrianskom a Žilinskom kraji môžeme predpokladať existenciu extrémnych príjmov v sociálnych zariadeniach v týchto krajoch. V roku 2013 boli hodnoty maximálnych príjmov na osobu 109 350,33 eur v Nitrianskom kraji a 146 363,67 eur v Žilinskom kraji. Tieto hodnoty boli v roku 2013 taktiež najvyššie z pomedzí všetkých krajoch, preto môžeme predpokladať trend vysokých príjmov z rozpočtu samosprávnych krajoch.

Štruktúra príjmov sociálnych zariadení za rok 2014

Graf 4.6 Štruktúra príjmov sociálnych zariadení za rok 2014

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOCI_01.

V roku 2013 najväčšiu časť zdrojov príjmov spolu až 90,72% všetkých príjmov pre sociálne zariadenia na území Slovenskej republiky predstavovali príjmy z neinvestičných dotácií, príjmy z rozpočtu samosprávnych krajov a úhrady za starostlivosť o osoby v sociálnych zariadeniach.

V roku 2014 sa štruktúra príjmov nezmenila a stále najväčšiu časť tvoria príjmy z neinvestičných dotácií (27,22%), príjmy z rozpočtu samosprávnych krajov (39,20%) a úhrady za starostlivosť (25,48%). Spolu tieto príjmy v roku 2014 tvorili 91,90% všetkých príjmov sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky.

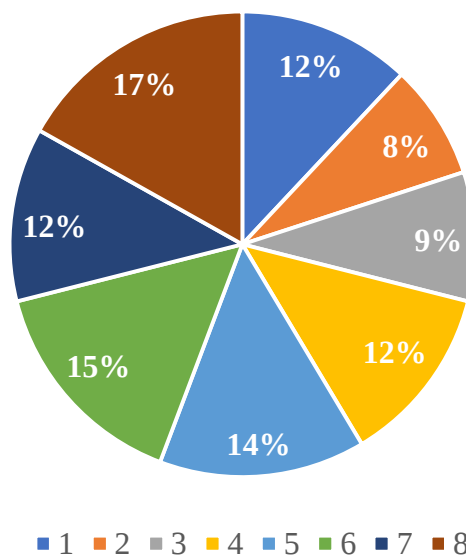
Zvyšná časť príjmov bola rozdelená v pomere: dotácie na obstaranie dlhodobého majetku (0,70%), príjmy z rozpočtu obcí (4,71%), príjmy zo zdravotných poisťovní (0,05%), príjmy zo zahraničných grantov (0,03%), príjmy z domácich grantov (0,09%), sponzorské dary a verejné zbierky (0,47%), iné príjmy (2,05%).

4.1.3 Analýza príjmov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2015

V roku 2015 celková databáza údajov predstavovala záznamy o 1710 sociálnych zariadeniach na území Slovenskej republiky. Zo základného súboru sa náhodným výberom vybralo do výberového súboru 60% údajov o zariadeniach, čo predstavuje 1026 záznamov.

Do tohto výberového súboru bolo vybraných 123 zariadení z Bratislavského kraja, 82 z Trnavského kraja, 92 z Trenčianskeho kraja, 128 z Nitrianskeho kraja, 147 zo Žilinského kraja, 157 z Banskobystrického kraja, 124 z Prešovského kraja a 173 z Košického kraja.

Graf 4.7 Percentuálne členenie sociálnych zariadení podľa krajov za rok 2015

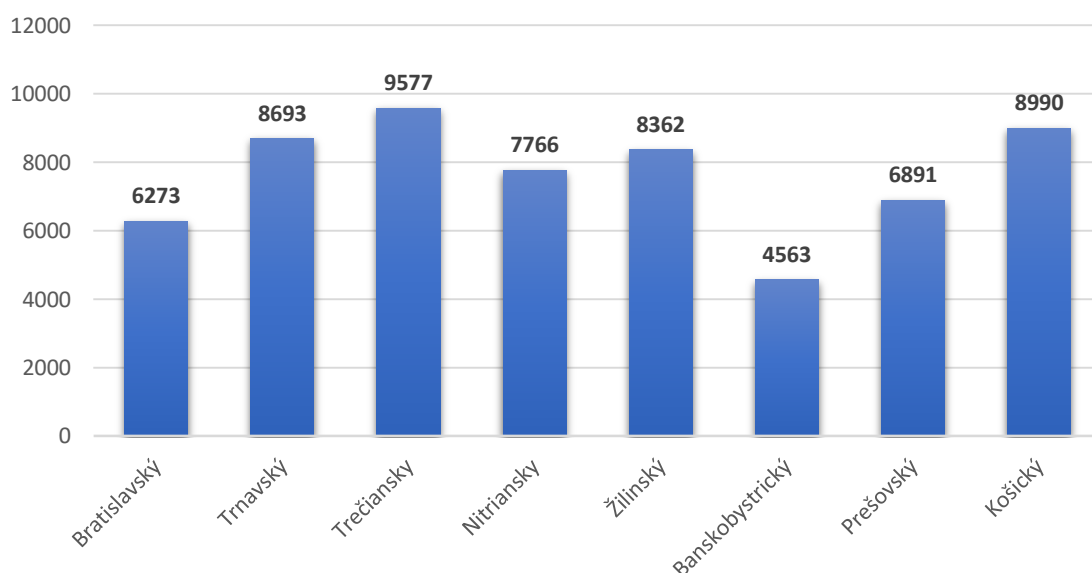

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOC1_01. V grafe je použité číslovanie NUTS_3 stanovené Štatistickým úradom Slovenskej republiky na označovanie krajov: 1 – Bratislavský kraj, 2 – Trnavský kraj, 3 – Trenčiansky kraj, 4 – Nitriansky kraj, 5 – Žilinský kraj, 6 – Banskobystrický kraj, 7 – Prešovský kraj, 8 – Košický kraj.

Príjmy sociálnych zariadení na osobu za rok 2015

V grafe 4.8 uvádzame hodnoty príjmov na osobu sociálnych zariadení za rok 2015. Pre ich výpočet sme použili vzťah (1.1).

Graf 4.8 Celkové príjmy na osobu v sociálnych zariadeniach, rozdelených podľa krajov za rok 2015

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOC1_01.

Na grafe 4.8 môžeme vidieť celkové príjmy na osobu v jednotlivých krajoch na území Slovenskej republiky za rok 2015. V Bratislavskom kraji predstavovali tieto príjmy na osobu 6 273 eur, v Trnavskom kraji 8 693 eur na osobu, v Trenčianskom kraji 9 577 eur na osobu, v Nitrianskom kraji 7 766 eur na osobu, v Žilinskom kraji 8 362 eur na osobu, v Prešovskom kraji 6 891 eur na osobu a Košickom kraji 8 990 eur na osobu. Najmenšie príjmy boli v Banskobystrickom kraji, kde príjmy na osobu v sociálnych zariadeniach predstavovali len 4 563 eur na osobu. Priemer príjmov na osobu v roku 2015 na osobu bol 7 639 eur, z čoho vyplýva, že pod priemerom sa nachádzali sociálne zariadenia v Bratislavskom, Prešovskom a Banskobystrickom kraji. Ak sa pozrieme na predchádzajúce roky môžeme si všimnúť, že aj v roku 2013 aj v roku 2014 najmenšie príjmy na osobu boli v sociálnych zariadeniach v Banskobystrickom kraji. V roku 2015 môžeme sledovať nárast o približne 500 eur oproti roku 2014 a o približne 200 eur na osobu oproti roku 2013, stále však Banskobystrický kraj výrazne zaostáva oproti zvyšným krajom Slovenska.

Tabuľka č.4 Kvantilové charakteristiky polohy príjmov na osobu v roku 2015

Kraj	Minimum	Dolný kvartil	Medián	Horný kvartil	Maximum
Bratislavský	13,45	3645,80	9204,77	17745,24	46326,00
Trnavský	55,42	6372,84	11833,78	16614,97	39121,38
Trenčiansky	17,18	6659,77	11572,63	17462,17	72807,50
Nitriansky	38,10	6033,32	8601,25	13144,78	72704,50
Žilinský	67,72	5283,89	9314,71	19928,62	56910,17
Banskobystrický	27,29	4349,45	8301,78	13611,36	51494,75
Prešovský	19,19	2154,96	6938,93	14289,45	45338,24
Košický	164,88	3743,80	9630,00	14826,44	46004,00

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOCI_01.

Na základe výberového súboru, ktorý obsahoval 1026 údajov, môžeme vidieť analýzu príjmov na osobu v jednotlivých krajoch na území Slovenskej republiky za rok 2015.

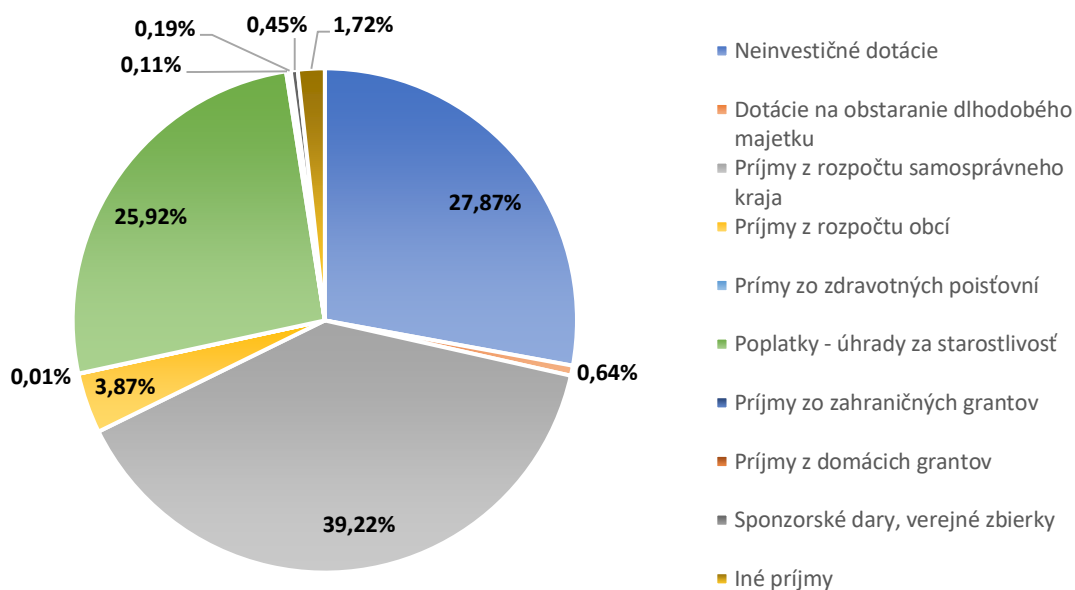
Najnižší príjem na osobu predstavoval 13,45 eur na osobu v Bratislavskom kraji. Vzhľadom na to, že Bratislavský kraj je jeden z najväčších krajov čo sa týka počtu obyvateľov, môžeme predpokladať, že ide o veľmi malé sociálne zariadenie, a preto je príjem na osobu taký nízky.

Najvyššiu hranicu mediánu predstavoval Trnavský kraj s hodnotou mediánu 11 833,78 eur. V Trnavskom kraji teda polovica sociálnych zariadení mala príjmy vyššie ako 11 833,78 eur na osobu, ubytovanú v sociálnom zariadení. Mediány v tomto kraji v rokoch 2013 až 2015 boli vždy najvyššie, preto môžeme predpokladať, že sociálne zariadenia v Trnavskom kraji patria medzi najlepšie financované zariadenia v rámci celého Slovenska.

Najvyššie príjmy na osobu v sociálnom zariadení boli 72 704,50 eur v Nitrianskom kraji a 72 807,50 eur v Trenčianskom kraji. V porovnaní s ostatnými kraji na území Slovenskej republiky za rok 2015, rozdiel predstavoval približne viac ako 20 000 eur na osobu. V Nitrianskom a Trenčianskom kraji môžeme predpokladať výskyt extrémnych príjmov aj keď nie tak výrazných ako v roku 2013 a 2014. V roku 2015 chýbal v tomto ukazovateli Žilinský kraj oproti rokom 2013 a 2014, v ktorých mal Žilinský kraj jeden z najväčších príjmov na osobu v sociálnych zariadeniach v rámci Slovenska.

Štruktúra príjmov sociálnych zariadení za rok 2015

Graf 4.9 Štruktúra príjmov sociálnych zariadení za rok 2015

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOCI_01.

V roku 2013 aj v roku 2014 najväčšiu časť zdrojov všetkých príjmov pre sociálne zariadenia na území Slovenskej republiky predstavovali príjmy z neinvestičných dotácií, príjmy z rozpočtu samosprávnych krajov a úhrady za starostlivosť o osoby v sociálnych zariadeniach. V roku 2013 predstavovala táto skupina príjmov 90,72% a v roku 2014 91,90% všetkých príjmov sociálnych zariadení.

V roku 2015 sa štruktúra príjmov nezmenila a stále najväčšiu časť tvoria príjmy z neinvestičných dotácií (27,87%), príjmy z rozpočtu samosprávnych krajov (39,22%) a úhrady za starostlivosť (25,92%). Spolu tieto príjmy v roku 2015 tvorili 93,01% všetkých príjmov sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky.

Zvyšná časť príjmov bola rozdelená v pomere: dotácie na obstaranie dlhodobého majetku (0,64%), príjmy z rozpočtu obcí (3,87%), príjmy zo zdravotných poisťovní (0,01%), príjmy zo zahraničných grantov (0,11%), príjmy z domácich grantov (0,19%), sponzorské dary a verejné zbierky (0,45%), iné príjmy (1,72%).

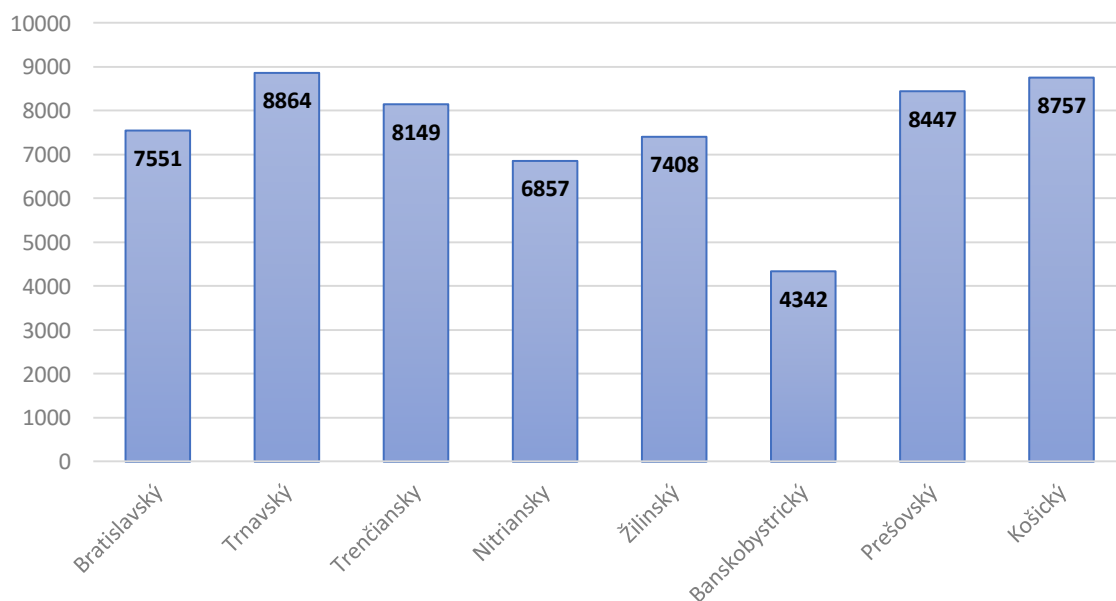
4.2 Výdavky sociálnych zariadení na Slovensku za roky 2013 až 2015

Tak isto ako príjmy, ktoré sme analyzovali v predchádzajúcej kapitole tak aj výdavky patria medzi hlavné finančné ukazovatele každého ekonomického subjektu. V sociálnych zariadeniach okrem sledovania príjmov sú dôležité aj výdavky pre určenie efektívnosti hospodárenia týchto zariadení. Dôležitým faktorom pri výdavkoch je pre aké účely boli poskytnuté tieto peňažné prostriedky. Štruktúru celkových výdavkov sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky môžeme rozdeliť na - bežné výdavky, mzdy a náhrady mzdy zamestnancov, obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku, výdavky na zdravotnú starostlivosť. Pre lepšiu analýzu výdavkov budeme používať rovnaký výberový súbor ako v predchádzajúcej kapitole týkajúcej sa príjmov za roky 2013 až 2015. Tento náhodný súbor predstavuje 60% všetkých údajov zo základného súboru a bol vybraný na základe náhodného výberu.

4.2.1 Analýza výdavkov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2013

Pre porovnanie sociálnej situácie si zvolíme ukazovateľ – výdavky na osobu v sociálnych zariadeniach. Pre výpočet tohto ukazovateľa použijeme vzťah (1.2).

Graf 4.10 Celkové výdavky na osobu v sociálnych zariadeniach, rozdelených podľa krajov za rok 2013

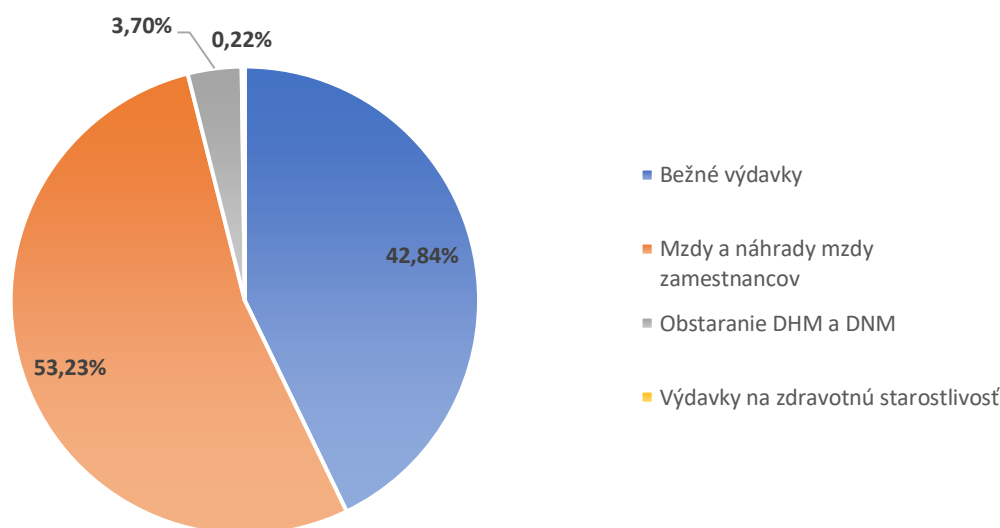

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOCI_01.

Na grafe 4.10 môžeme vidieť celkové výdavky na osobu v jednotlivých krajoch na území Slovenskej republiky za rok 2013. V Bratislavskom kraji predstavovali tieto výdavky na osobu 7 551 eur, v Trnavskom kraji 8 864 eur na osobu, v Trenčianskom kraji 8 149 eur na osobu, v Nitrianskom kraji 6 857 eur na osobu, v Žilinskom kraji 7 408 eur na osobu, v Prešovskom kraji 8 447 eur na osobu a Košickom kraji 8 757 eur na osobu. Najmenšie výdavky boli v Banskobystrickom kraji, kde príjmy na osobu v sociálnych zariadeniach predstavovali len 4 342 eur na osobu.

Štruktúra výdavkov sociálnych zariadení za rok 2013

Graf 4.11 Štruktúra výdavkov sociálnych zariadení za rok 2013

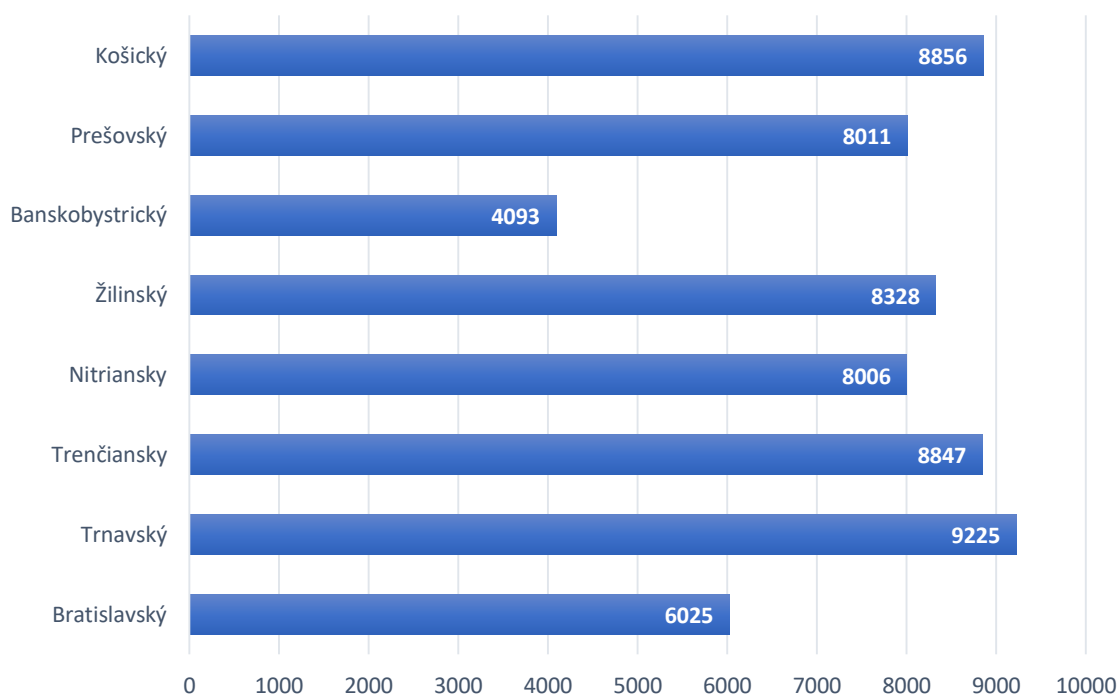
Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOCI_01.

Na grafe 4.11 vidíme štruktúru výdavkov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2013. Najväčšiu časť výdavkov sociálnych zariadení predstavovali mzdy a náhrady mzdy zamestnancov a to až 53,23%. V poradí druhú najväčšiu časť tvorili bežné výdavky 42,84%. Spolu bežné výdavky a výdavky na mzdy a náhrady mzdy zamestnancov tvorili až 96,07% celkových výdavkov sociálnych zariadení za rok 2013. Zvyšnú časť tvorili výdavky na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku (3,70%) a výdavky na zdravotnú starostlivosť (0,22%).

4.2.2 Analýza výdavkov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2014

V grafe 4.12 uvádzame hodnoty výdavkov na osobu sociálnych zariadení za rok 2014. Pre ich výpočet sme použili vzorec (1.2). V porovnaní s rokom 2013, kde výberový súbor obsahoval záznamy o 857 sociálnych zariadeniach, v roku 2014 výberový súbor zahŕňa údaje o 962 sociálnych zariadeniach na území Slovenskej republiky rozdelených podľa krajov.

Graf 4.12 Celkové výdavky na osobu v sociálnych zariadeniach, rozdelených podľa krajov za rok 2014

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOC1_01.

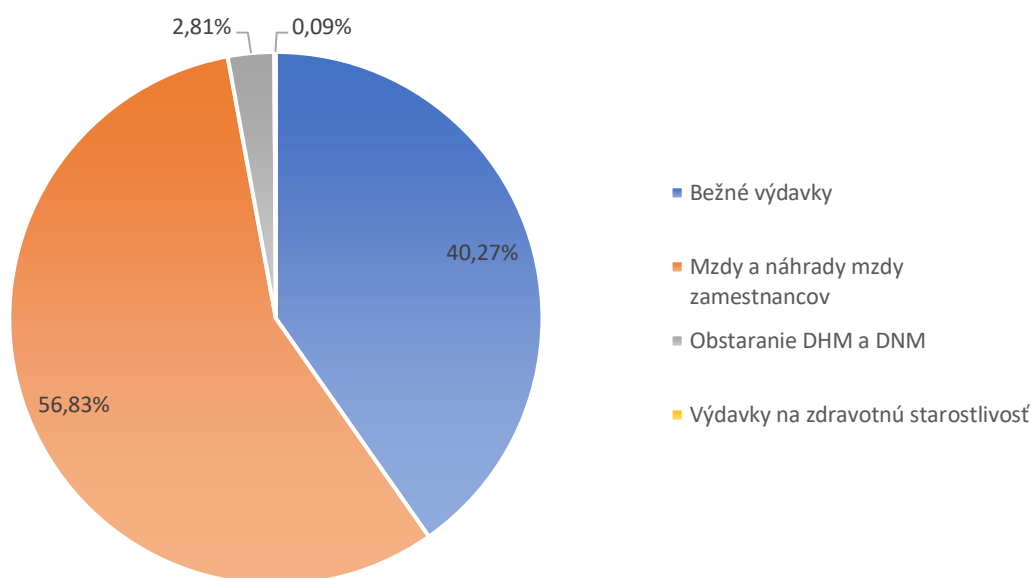
Na grafe 4.12 môžeme vidieť celkové výdavky na osobu v jednotlivých krajoch na území Slovenskej republiky za rok 2014. Výdavky na osobu v jednotlivých krajoch predstavovali nasledujúce hodnoty:

- Bratislavský kraj - 6 025 eur na osobu (v tomto kraji nastal výrazný pokles výdavkov na osobu oproti roku 2013 v dôsledku vysokého nárastu počtu obyvateľov v sociálnych zariadeniach)
- Trnavský kraj - 9 225 eur na osobu
- Trenčiansky kraj - 8 847 eur na osobu

- Nitriansky kraj - 8 006 eur na osobu
- Žilinský kraj - 8 328 eur na osobu
- Banskobystrický kraj - 4 093 eur na osobu (trend nízkych výdavkov v tomto kraji pokračuje aj v roku 2014)
- Prešovský kraj - 8 011 eur na osobu
- Košický kraj - 8 856 eur na osobu

Štruktúra výdavkov sociálnych zariadení za rok 2014

Graf 4.13 Štruktúra výdavkov sociálnych zariadení za rok 2014

Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOCI_01.

Na grafe 4.13 vidíme štruktúru výdavkov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2014. Podobne ako v roku 2013 tak aj v roku 2014 tvorili najväčšiu časť výdavkov sociálnych zariadení mzdy a náhrady mzdy zamestnancov a bežné výdavky. V roku 2013 tieto dva typy výdavkov tvorili spolu 96,07%, zatiaľ čo v roku 2014 až 97,10% celkových výdavkov sociálnych zariadení. V roku 2014 tento pomer bol rozdelený nasledovne:

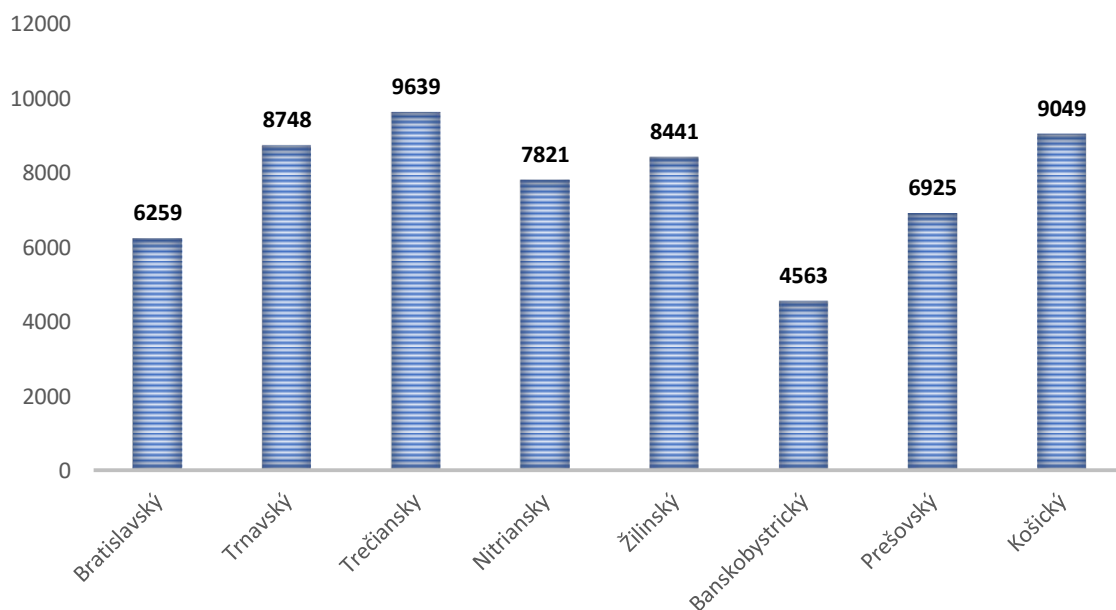
- mzdy a náhrady mzdy zamestnancov - 56,83%
- bežné výdavky - 40,27%

Zvyšnú časť tvorili výdavky na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku (2,81%) a výdavky na zdravotnú starostlivosť (0,09%).

4.2.3 Analýza výdavkov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2015

V grafe 4.14 uvádzame hodnoty výdavkov na osobu sociálnych zariadení za rok 2015. Pre ich výpočet sme použili vzťah (1.2). Výberový súbor v roku 2015 obsahoval 1026 záznamov o sociálnych zariadeniach na Slovensku.

Graf 4.14 Celkové výdavky na osobu v sociálnych zariadeniach, rozdelených podľa krajov za rok 2015

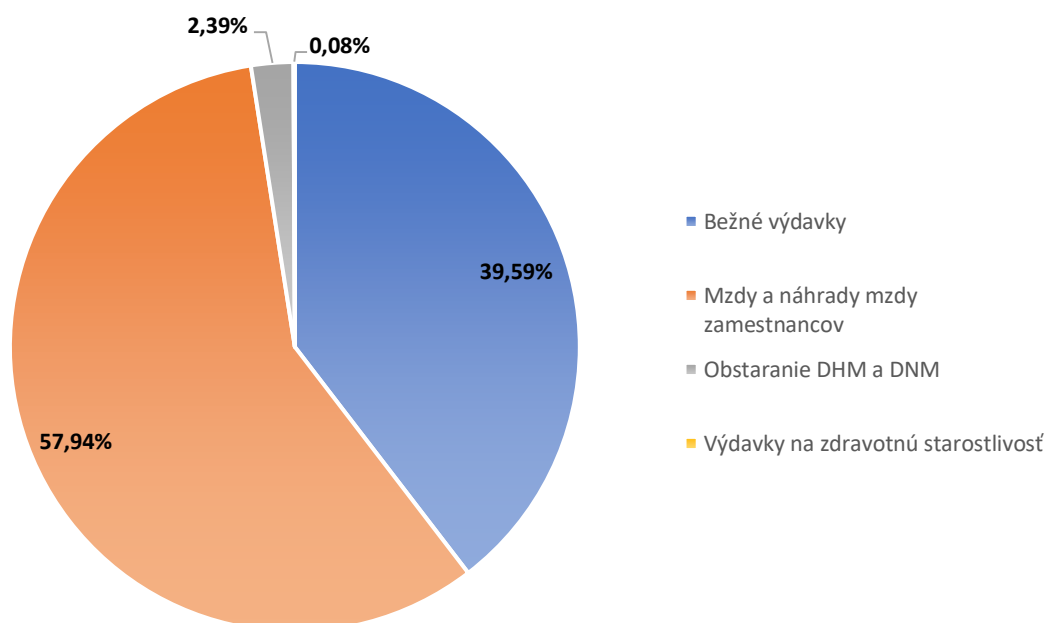
Zdroj: vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOCI_01.

Na grafe 4.14 môžeme vidieť celkové výdavky na osobu v jednotlivých krajoch na území Slovenskej republiky za rok 2015. Výdavky na osobu v jednotlivých krajoch predstavovali nasledujúce hodnoty:

- Bratislavský kraj - 6 259 eur na osobu
- Trnavský kraj - 8 748 eur na osobu
- Trenčiansky kraj - 9 639 eur na osobu
- Nitriansky kraj - 7 821 eur na osobu
- Žilinský kraj - 8 441 eur na osobu
- Banskobystrický kraj - 4 563 eur na osobu (ako aj v rokoch 2013 a 2014 trend nízkych výdavkov na osobu v tomto kraji pokračuje aj v roku 2015)
- Prešovský kraj - 6 925 eur na osobu
- Košický kraj - 9 049 eur na osobu

Štruktúra výdavkov sociálnych zariadení za rok 2015

Graf 4.15 Štruktúra výdavkov sociálnych zariadení za rok 2015

Zdroj: *vlastné spracovanie v Microsoft Office Excel na základe výberového súboru z databázy SOC1_01.*

Na grafe 4.15 vidíme štruktúru výdavkov sociálnych zariadení na Slovensku za rok 2015. V rokoch 2013 a 2014 predstavovali najväčšiu časť výdavkov mzdy a náhrady mzdy zamestnancov a bežné výdavky. V roku 2013 tieto výdavky tvorili 96,07%, v roku 2014 až 97,10% a v roku 2015 až 97,53% celkových výdavkov sociálnych zariadení. Každým rokom sledujeme nárast týchto dvoch typov výdavkov v porovnaní ku celkovým výdavkom v zariadeniach. V roku 2015 mzdy a náhrady mzdy zamestnancov tvorili 57,94% a bežné výdavky 39,59 %. Zvyšnú časť celkových výdavkov tvorili výdavky na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku (2,39%) a výdavky na zdravotnú starostlivosť (0,08%).

4.3 Lineárna regresia výdavkov od príjmov v roku 2015

V predchádzajúcich kapitolách sme charakterizovali príjmy a výdavky sociálnych zariadení ako osobitné veličiny. Predpokladáme, že medzi príjmami a výdavkami sociálnych zariadení existuje lineárna závislosť. V tejto kapitole analyzujeme závislosť medzi príjmami a výdavkami pomocou lineárnej regresie.

Predpokladajme, že výdavky sociálnych zariadení sú priamo lineárne závislé od príjmov týchto zariadení. Pre bodový odhad lineárneho regresného modelu použijeme rovnaký výberový súbor sociálnych zariadení ako v kapitole 4.1.3 s tým rozdielom, že zohľadníme aj dobu prevádzky jednotlivých sociálnych zariadení (podľa premennej doby prevádzky počas mesiaca). Na obrázku č.1 vidíme výsledky lineárnej regresie, ktoré sme získali pomocou softvéru SAS Enterprise Guide.

Obrázok č.1 Výstup lineárnej regresie výdavkov od príjmov na osobu a mesiac za rok 2015

Parameter Estimates					
Variable	DF	Parameter Estimate	Standard Error	t Value	Pr > t
Intercept	1	33.93465	4.65101	7.30	<.0001
Príjmy	1	0.96727	0.00447	216.37	<.0001

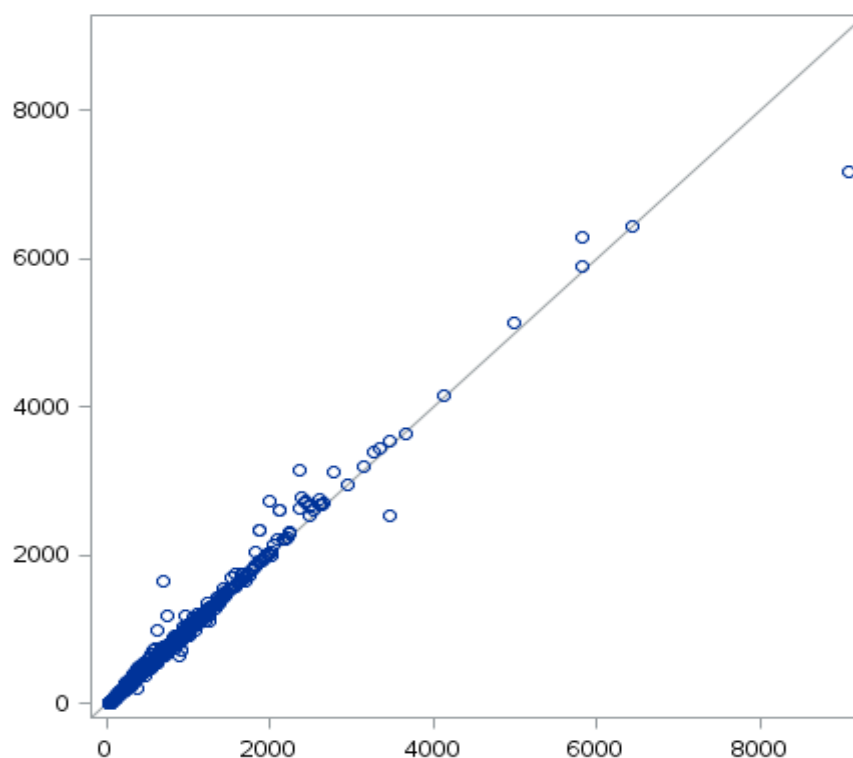
Zdroj: vlastné spracovanie v SAS Enterprise Guide na základe výberového súboru z databázy SOC1_01.

Pre výpočet priamky lineárnej regresie použijeme vzťah (1.3). V tabuľke č.5, v ktorej vidíme odhady premenných ako aj ich štandardné odchýlky, môžeme stanoviť priamku lineárnej regresie v tvare:

$$\text{Výdavky} = 33.93465 + 0.96727 * \text{Príjmy}$$

Na základe bodového odhadu parametrov modelu lineárnej závislosti, môžeme predpokladať, že ak príjmy na osobu na mesiac budú predstavovať 1500 eur tak výdavky na osobu na mesiac budú v priemere 1484,73 eur na osobu a mesiac v zariadení sociálnych služieb. Na grafe 4.16 vidíme grafickú prezentáciu lineárnej regresnej priamky závislosti výdavkov od príjmov sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky za rok 2015. Na tomto grafe môžeme sledovať takmer lineárnu závislosť medzi príjmami a výdavkami.

Graf 4.16 Lineárna regresia príjmov a výdavkov na osobu na mesiac za rok 2015

Zdroj: vlastné spracovanie v SAS Enterprise Guide na základe výberového súboru z databázy SOC1_01.

Pre podrobnejšiu analýzu sme sa rozhodli aplikovať lineárnu regresnú analýzu na jednotlivé položky výdavkov na osobu a mesiac od príjmov na osobu a mesiac.

Tabuľka č.5 Výsledky lineárnej regresnej analýzy závislosti položiek výdavkov od výšky príjmov

Hlavné položky výdavkov	Odhadnuté parametre modelu		p – hodnota testu štatistickej významnosti regresného koeficientu
	lokujúca konštanta	regresný koeficient	
Bežné výdavky	-37.81304	0.38059	<.0001
Mzdy a náhrady mzdy zamestnancov	67.52987	0.38352	<.0001
Obstaranie DHM a DNM	-29.33136	0.06041	<.0001
Výdavky na zdravotnú starostlivosť	0.26683	0.000396	0.0230

Zdroj: vlastná sumarizácia podľa prílohy č.1

Z tabuľky č. 5 môžeme odhadnúť tvar lineárnej závislosti jednotlivých položiek od príjmov na osobu a mesiac. Napríklad pre bežné výdavky môžeme formulovať tvar lineárnej závislosti:

$$Y_i = -37.81304 + 0.38059 * X_i$$

Na základe tohto vzťahu môžeme predpokladať, že ak sa zvýši výška príjmov na osobu a mesiac v zariadení sociálnych služieb o 10 eur, bolo by možné očakávať, že výška bežných výdavkov vzrastie v priemere o 3,8059 eura na osobu a mesiac v sociálnych zariadeniach.

4.4 Korelačná analýza výdavkov od príjmov v roku 2015

Pre zistenie sily závislosti medzi položkami výdavkov na osobu a mesiac a príjmami na osobu a mesiac v sociálnych zariadeniach aplikujeme korelačnú analýzu.

Tabuľka č.6 Výsledky korelačnej analýzy závislosti položiek výdavkov od výšky príjmov

Hlavné položky výdavkov	Koeficient korelácie	p – hodnota testu štatistickej významnosti koeficientu korelácie
Bežné výdavky	0.87918	<.0001
Mzdy a náhrady mzdy zamestnancov	0.85997	<.0001
Obstaranie DHM a DNM	0.38093	<.0001
Výdavky na zdravotnú starostlivosť	0.07098	0.0230

Zdroj: vlastná sumarizácia podľa prílohy č.2

Sila priamej lineárnej závislosti medzi výdavkami a príjmami na osobu a mesiac v sociálnych zariadeniach je charakterizovaná koeficientom korelácie. V tabuľke č.6 môžeme vidieť koeficienty korelácie pre jednotlivé položky výdavkov sociálnych zariadení. Na základe tabuľky č.6 môžeme tvrdiť, že existuje veľmi silná priama lineárna závislosť výšky bežných výdavkov od príjmov na osobu a mesiac s odhadnutým koeficientom korelácie 0.87918. Taktiež môžeme vidieť veľmi silnú priamu lineárnu závislosť výšky miezd pre zamestnancov od príjmov na osobu a mesiac s odhadnutým koeficientom korelácie 0.85997.

5 DISKUSIA

V tejto kapitole sa zameriame na porovnanie výsledkov analýzy sociálnej situácie na území Slovenskej republiky za roky 2013 až 2015, ktoré sme dosiahli v predchádzajúcej kapitole.

5.1.1 Sumarizácia výsledkov pre príjmy sociálnych zariadení na Slovensku za roky 2013 až 2015

Vzhľadom na to, že Slovensko nemá rovnomernú hustotu osídlenia v jednotlivých krajoch, pre podrobnejšiu analýzu sme sa rozhodli analyzovať príjmy na osobu. Pri pohľade na jednotlivé roky môžeme sledovať, konštantne najvyššie celkové príjmy na osobu v Trnavskom, Trenčianskom a Košickom kraji. Naopak najnižšie celkové príjmy na osobu za roky 2013 až 2015 boli jednoznačne v Banskobystrickom kraji.

Pre ešte podrobnejšiu analýzu sme použili kvantilové charakteristiky polohy príjmov na osobu v jednotlivých krajoch na území Slovenska. Najnižší príjem bol v roku 2015 v Bratislavskom kraji a to len 13,45 eura na osobu. V závislosti od počtu obyvateľov v tomto kraji môžeme predpokladať, že išlo o malé sociálne zariadenie s nízkym počtom osôb v tomto zariadení. Najvyšší príjem na osobu za roky 2013 až 2015 predstavoval 146 363,67 eur a bol zaznamenaný v roku 2013 v Žilinskom kraji. V tomto roku bol zaznamenaný aj druhý najvyšší príjem na osobu za roky 2013 až 2015 a to v Nitrianskom kraji v hodnote 109 350,33 eur na osobu. Trend týchto extrémnych príjmov v nasledujúcich rokoch už nepokračoval, keďže ani v roku 2014 ani v roku 2015 nepresiahol najvyšší príjem na osobu v sociálnych zariadeniach hranicu 100 000 eur na osobu. Najvyššie hodnoty mediánu príjmov na osobu za roky 2013 až 2015 dosiahol Trnavský kraj. V roku 2013 bola jeho hodnota 8 892,98 eur na osobu, 10 793,40 eur na osobu v roku 2014 a v roku 2015 dokonca až 11 833,78 eur na osobu. Na základe týchto výsledkov môžeme pokladať, že sociálne zariadenia boli najlepšie financované v Trnavskom kraji, a tým pádom môžeme zamietnuť hypotézu č.3:

Hypotéza č.3: Najvyššie priemerné príjmy na osobu v sledovaných rokoch 2013 až 2015 mali sociálne zariadenia v Bratislavskom kraji.

Najväčšiu časť štruktúry príjmov v rokoch 2013 až 2015 tvorili neinvestičné dotácie, príjmy z rozpočtu samosprávnych krajov a poplatky za úhradu starostlivosti. V roku 2013 tieto príjmy tvorili 90,72%, 91,90% v roku 2014 a v roku 2015 až 93,01% všetkých príjmov sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky.

Najväčšie príjmy v roku 2013 predstavovali príjmy z rozpočtu samosprávnych krajov a to 31,82%. V roku 2014 vzrástol podiel týchto príjmov až na 39,20% a v roku 2015 podiel týchto príjmov predstavoval 39,22% z celkových príjmov sociálnych zariadení. Na základe týchto výsledkov môžeme tvrdiť, že najväčšie príjmy sociálnych zariadení v rokoch 2013 až 2015 tvorili príjmy z rozpočtu samosprávnych krajov a teda prijímame hypotézu č.1:

Hypotéza č.1: Najväčším zdrojom príjmov pre jednotlivé sociálne zariadenia na Slovensku v sledovanom období troch rokov 2013 až 2015 boli príjmy z rozpočtu samosprávneho kraja.

5.1.2 Sumarizácia výsledkov pre výdavky sociálnych zariadení na Slovensku za roky 2013 až 2015

Podobne ako pre príjmy sociálnych zariadení tak aj pre výdavky sme sa rozhodli analyzovať výdavky na osobu v jednotlivých krajoch. Najväčšie celkové výdavky na osobu v roku 2013 predstavovali 8 864 eur na osobu v Trnavskom kraji. V roku 2014 najväčšie celkové výdavky boli opäť v Trnavskom kraji a to konkrétne 9 225 eur na osobu. V roku 2015 najväčšie celkové výdavky na osobu predstavovali 9 639 eur v Trenčianskom kraji, kde tieto výdavky narástli oproti predchádzajúcim rokom takmer o 1 000 eur na osobu. Tento nárast mohol byť spôsobený nárastom príjmov v tomto kraji. Najnižšie celkové výdavky v rokoch 2013 až 2015 boli jednoznačne v Banskobystrickom kraji, kde tieto výdavky ani v jednom roku nepresiahli hranicu 5 000 eur na osobu. Najväčšiu časť štruktúry výdavkov v rokoch 2013 až 2015 tvorili mzdy a náhrady mzdy zamestnancov a bežné výdavky sociálnych zariadení. V roku 2013 tieto výdavky tvorili 96,07% , 97,10% v roku 2014 a v roku 2015 až 97,53% z celkových výdavkov sociálnych zariadení. Najväčšie výdavky v roku 2013 predstavovali mzdy a náhrady mzdy zamestnancov a to 53,23%. V roku 2014 tieto výdavky tvorili 56,83% a v roku 2015 až 57,94% z celkových výdavkov sociálnych zariadení. Na základe tejto analýzy môžeme prijať hypotézu č.2:

Hypotéza č.2: Najväčšie výdavky v sledovanom období od roku 2013 až 2015 mali sociálne zariadenia na mzdy pre zamestnancov.

ZÁVER

V súčasnosti, sociálna problematika zastáva jednu z najdôležitejších otázok každého štátu. Neustále vzrastajúci počet osôb, ktorý sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii, si žiada riešenie. Sociálne služby, poskytované v sociálnych zariadeniach, predstavujú jeden z možných spôsobov pomoci ľuďom v nepriaznivej situácii.

Cieľom tejto diplomovej práce bolo charakterizovať poskytovanie sociálnych služieb na území Slovenskej republiky aplikáciou štatistických, grafických a kvantitatívnych metód na momentovom ale aj kvantilovom základe, najmä deskriptívnych metód ako aj metód regresie a korelácie. Tieto štatistické metódy boli aplikované na príjmy a výdavky sociálnych zariadení súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb. Na dosiahnutie tohto cieľa sme si stanovili 3 čiastkové ciele a 3 hypotézy.

Prvým čiastkovým cieľom bolo popísať aktuálnu sociálnu situáciu, zákon upravujúci sociálne služby a základný popis sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky. Tento cieľ sa nám podarilo naplniť v prvej kapitole tejto diplomovej práce.

Druhým a tretím čiastkovým cieľom bolo charakterizovať štruktúru príjmov a výdavkov ako aj určiť príjmy a výdavky na osobu v sociálnych zariadeniach v jednotlivých krajoch na Slovensku v sledovanom období troch rokov 2013 až 2015. Analýzy a výpočty potrebné na splnenie týchto čiastkových cieľov sme aplikovali na výberovom súbore, ktorý sme získali náhodným výberom z oficiálnej databázy SOC1_01 ročného zisťovania, ktoré je pravidelne vykonávané Štatistickým úradom Slovenskej republiky. Sledovaným obdobím v tejto diplomovej práci boli roky 2013 až 2015. Pre prehľadnosť výsledkov bola kapitola číslo 4 rozdelená na viacero podkapitol, ktoré predstavovali jednotlivé roky v sledovanom období. Tieto dva čiastkové ciele sa nám podarilo splniť v kapitole číslo 4, ktorá predstavovala aplikačnú časť tejto diplomovej práce.

Na základe výsledkov v kapitole 4 sme prijali alebo zamietli hypotézy, ktoré sme si stanovili na základe všeobecných poznatkov danej problematiky a našich očakávaní.

Hypotéza č.1: Najväčším zdrojom príjmov pre jednotlivé sociálne zariadenia na Slovensku v sledovanom období troch rokov 2013 až 2015 boli príjmy z rozpočtu samosprávneho kraja.

Na základe nami zistených výsledkov sme túto hypotézu prijali, keďže sme zistili, že za všetky tri sledované roky najväčším zdrojom príjmov sociálnych zariadení boli príjmy z rozpočtu samosprávnych krajov.

Hypotéza č.2: Najväčšie výdavky v sledovanom období od roku 2013 až 2015 mali sociálne zariadenia na mzdy pre zamestnancov.

Na základe výsledkov z aplikačnej časti sme túto hypotézu taktiež prijali, keďže najväčšie výdavky sociálnych zariadení v sledovanom období predstavovali mzdy pre zamestnancov.

Hypotéza č.3: Najvyššie príjmy na osobu v sledovaných rokoch 2013 až 2015 mali sociálne zariadenia v Bratislavskom kraji.

V aplikačnej časti sme pomocou kvantilových metód polohy zistili, že v sledovanom období najvyššie priemerné príjmy boli v Trnavskom kraji, preto sme túto hypotézu zamietli.

V závere aplikačnej časti sme analyzovali príjmy na osobu a výdavky na osobu za pomoci lineárnej regresie a korelačnej analýzy. Pri tejto metóde sme zohľadnili aj dobu prevádzky jednotlivých sociálnych zariadení. Pre lineárnu regresiu aj pre korelačnú analýzu sme zvolili príjmy a výdavky sociálnych zariadení na osobu na mesiac. Lineárnou regresiou sme zistili, že existuje takmer lineárna závislosť medzi príjmami a výdavkami sociálnych zariadení. Následne sme analyzovali aj jednotlivé položky výdavkov sociálnych zariadení v závislosti od príjmov. Pre tieto položky sme v závere aplikačnej časti použili korelačnú analýzu pomocou ktorej sme zistili, že existuje veľmi silná priama lineárna závislosť medzi bežnými výdavkami a mzdami na osobu a mesiac od príjmov na osobu a mesiac v sociálnych zariadeniach.

Pomocou dosiahnutia čiastkových cieľov sa nám podarilo naplniť aj hlavný cieľ tejto diplomovej práce. Je nutné poznamenať, že ak by sme sa snažili podrobnejšie analyzovať hospodárenie sociálnych zariadení na území Slovenskej republiky, bolo by potrebné aplikovať zložitejšie štatistické metódy za pomoci simulačných modelov. Aplikácia týchto metód by však bola nad rámec tejto práce.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. GAŠPARÍKOVÁ, D. 2008. Sociálne zabezpečenie : Sociálna pomoc, sociálne poistenie a zamestnanosť. Bratislava: VŠZaSP sv. Alžbety, 2008. 95 s. ISBN 978-80-89271-41-2
2. JUHÁSOVÁ, A. a kol. 2011. Komparácia sociálnych služieb v Českej republike, v Slovenskej republike a v Talianskej republike. Nitra: Effeta, 2011. 319 s. ISBN 978-80-89245-23-9
3. KAMANOVÁ, I.: Inštitucionalizované sociálne služby a kvalita života seniorov. Ružomberok: Edičné stredisko Pedagogickej fakulty, 2007, 87s. ISBN 978-80-8084-275-8
4. KEČKÉŠOVÁ, M. 2005. Základy práva sociálneho zabezpečenia. Bratislava: Občianske združenie Sociálna práca, 2005. 180 s. ISBN 80-89185-15-0
5. KRIŠKOVÁ, A. Profesionálne opatrovatel'stvo – úvod do teórie. 1. vyd. Martin: Osveta, 2010. 162 s. ISBN 978-80-8063-330-1
6. KUDLIČKA, J. Štatistické metódy. In ŽIAKOVÁ K. et al. Ošetrovatel'stvo: Teória a vedecký výskum. Martin : Vydavateľ'stvo Osveta, 2009, s. 229-252.
7. LEHOCZKÁ, L. 2011. Koncepcie sociálnych služieb. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva, 2011. 131 s. ISBN 978-80-8094-955-6
8. MINISTERSTVO PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. [online]. [cit. 2018-04-19]. URL: <https://www.employment.gov.sk/sk/ministerstvo/vyskum-oblasti-prace-socialnych-veci-institut-socialnej-politiky/spravy-socialnej-situacii-obyvatelstva-slovenskej-republiky.html>
9. Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby. [online]. [cit. 2017-12-26]. URL: [<https://www.slovensko.sk/sk/agendy/agenda/ financovanie-socialnych-sluzieb/>](https://www.slovensko.sk/sk/agendy/agenda/ financovanie-socialnych-sluzieb/)
10. OLÁH, M. – IGLIAROVÁ, B. – BUJDOVÁ, N.: Sociálne služby. Bratislava: IRIS, 2013. 146 s. ISBN 978-80-89238-97-2
11. PACÁKOVÁ, V. 2015. Štatistická indukcia pre ekonómov a manažérov. Bratislava: WOLTERS KLUWER, 2015. 368 s. ISBN 978-80-8168-081-6.
12. PACÁKOVÁ, V. a kol.: Štatistické metódy pre ekonómov. Bratislava : Iura Edition, 2009. 405 s. ISBN 978-80-8078-284-9

13. RIEVAJOVÁ, E. a kol.: Sociálne zabezpečenie. Bratislava: SPRINT, 2006. 272 s. ISBN 80-89085-62-8
14. ŠOLTÉS, E.: Regresná a korelačná analýza s aplikáciami. Bratislava: IURA Edition, 2008. 285 s. ISBN 978-80-8078-163-7
15. TEREK, M. a kol.: Hĺbková analýza údajov. Bratislava : Iura Edition , 2010. 257 s. ISBN 978-80-8078-336-5
16. TOMEŠ, I. 2010. Úvod do teorie a metodologie sociální politiky. Praha: Portál, 2010. 440 s. ISBN 978-80-7367-680-3
17. Zákon č. 448/2008 Z.z. o o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

PRÍLOHY

Príloha č.1 – Lineárna regresia pre jednotlivé položky výdavkov sociálnych zariadení na osobu a mesiac od príjmov na osobu a mesiac

Príloha č.2 – Korelačná analýza pre jednotlivé položky výdavkov sociálnych zariadení na osobu a mesiac od príjmov na osobu a mesiac